Authorized by — Lizenz — Izdošanas atļauja: ICD-OMBG :: Atbildīgais redaktors — Editor in-Chief: Kārlis Rabācs, vietnieks: Aleksandrs Liepa, redakcijas sekretārs: Maksis Culītis; redaktori: Andrējs Rudzis (Minchenē), Harijs Mindenbergs (Eslingenā), Arnolds Šmits (sports), Zigurds Bārda (techniskais iekārtojums)

LATVIJA

LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 40 (47)
Otrdien, 1947. g. 3. jūnijā
Iznāk otrdienās un piektdienās :: Izdevējs: Bavārijas apgabala latviešu komitejas uzdevumā Latviešu preses darbinieku sadarbības kopa :: Redakcija: Günzburg/D., Bürgermeister-Landmann-Pl. 7, t. 22 :: Printed by Schwäb. Volksblatt, Günzburg/Don., Bürgerm.-Landmann-Pl. 7 :: Metiens — Circulation: 3000

Starpvaldību bēgļu komiteju pārņem IRO

POLIJA ATSAKĀS PIEDALĪTIES UN BĒGĻU ORGANIZĀCIJĀ

Starpvaldību bēgļu komiteja, kurā pārstāvētas 38 valstis, pagājušā piektdienā Londonā sanāca savā pēdējā sesijā pirms komitejas pilnvaru nodošanas IRO. Komitejas ģenerāldirektors sērs Herberts Emersons sniedza ziņojumu par komitejas darbību un bēgļu jautājuma stāvokli. Viņš norādīja, ka, pēc viņa domām, Eiropas atlikušā 600.000—700.000 personu lielā nerepatriējamā kodola problēma būšot atrisināta tuvāko trīs gadu laikā. Nākošos 18 mēnešos Anglija uzņemšot vairākus simttūkstošus Eiropas bēgļu līdz ar viņu piederīgajiem. Arī Francija paredzot uzņemt lielāku skaitu bēgļu darba roku trūkuma novēršanai rūpniecībā. Beļģija gatava uzņemt 20.000 bēgļu un viņu piederīgos no amerikāņu joslas Vācijā un pašreiz vedot sarunas par 15.000 uzņemšanu no angļu joslas. 8000 bēgļu līdz ar ģimenēm novietošot Holandē. Komitejas uz Dienvidameriku nosūtītās misijas ziņo, ka Brazilija bez pieteiktiem 5000 bēgļiem varbūt būs ar mieru uzņemt vēl citus, un arī Venecuēla, Peru, Čīle, Kolumbija un Ekvadora paziņojušas savus skaitļus vai arī izteikušas principiālu gatavību bēgļu uzņemšanai. Kanāda uzņēmusi 6000 bēgļu, kam tur ir tuvinieki, un vervē mežiniekus tekstilstrādniekus un cukurbiešu strādniekus no Eiropas DP vidus. Dienvidafrika plāno uzņemt 2000—3000 kvalificētu dienvidslavu strādnieku. Misiju jautājuma skaidrošanai uz Vāciju un Austriju sūtīs arī Austrālija. Beidzot esot iespēja novietot ap 10.000 bēgļu Tunisā un Marokā.

Polijas pārstāvis komitejā, poļu vēstniecības Londonā pirmais sekretārs Šeminskis, paskaidroja, ka Polija nepiedalīšoties UN radītajā starptautiskajā bēgļu organizācijā, jo liekoties, ka šī organizācija novērsusies no tīri cilvēcīgiem mērķiem un acīm redzami cenšoties sagādāt darba spēku zināmām valstīm.

Ēģiptes delegāts konsuls Mansoirs kritizēja komitejas plānu par 10.000 bēgļu nometināšanu Tunisā un Marokā. Nometināšanas mērķim esot jābūt bēgļu asimilēšanai tajās valstīs, kur tie novietoti, bet arabu valstīs šāda asimilēšana neesot iespējama.

Ģenerāldirektors Emersons atbildot norādīja, ka komiteja darījusi visu iespējamo, lai bēgļus nogādātu atpakaļ viņu pašu zemēs, un sākusi iet citus ceļus tikai pēc tam, kad repatriācija vairs nelikusies iespējama.

ASV piedalīšanos IRO tagad vienprātīgi apstiprinājusi arī Tautas pārstāvju nama ārlietu komisija, samazinot ASV paredzēto budžeta iemaksu IRO no 75 līdz 73,5 miljoniem dolaru. Komisija arī nolēma atvēlēt IRO sagatavošanas komisijai avansu, lai būtu iespējams kārtot Eiropas DP aprūpi pēc 30. jūnija, UNRRAi izbeidzot darbu. Starplaikā līdz IRO darba sākšanai pilnos apmēros amerikāņu armijai Eiropā būs iespējams pēc IRO sagatavošanas komisijas līguma pārņemt aprūpes darbu. Ārlietu komisijas pieņemtais likumprojekts paredz, ka ASV piedalīšanās IRO nekādi neietekmē pastāvošos ASV imigrācijas likumus. Pirmais pārstāvis IRO būšot amerikāņu vēstnieks Londonā Luiss Duglass, ziņo BBC. IRO sagatavošanas komisijas ģenerālsekretārs Altmeiers, kam šinīs dienās bija sarunas par bēgļu problēmām ar amerikāņu militārgubernatoru Vācijā ģenerāli Kleju, norādīja, ka pie 80 proc. no visas pasaules bēgļiem un DP atrodoties tīri rietumu okupācijas joslās Vācijā un Austrijā.

„New York Times" atzīmē, ka pagājis gads, kopš 1946. g. 20. maijā Ņujorkas ostā ieradies pirmais kuģis ar 795 Eiropas DP. Šinī laikā ASV ieceļojuši pavisam 12.000 DP, kas apmetušies 156 pilsētās un citās pašvaldībās 35 štatos. Bet Eiropas DP nometnēs vēl paliekot 834.000 citu bēgļu, — ārsti, juristi, mākslinieki, citi inteliģento profesiju pārstāvji, tirgotāji, lauksaimniecības darbinieki — dažādu tautību un ticību, kas kara laikā vergojuši Vācijā, pēc tam gad baidās atgriezties savās zemēs. Norādot vēlreiz uz kara laikā neiemantotajām ASV imigrācijas kvotēm, laikraksts apsveic Stretona likumprojektu par 400.000 DP ielaišanu ASV.

Agrākais amerikāņu bruņoto spēku virspavēlnieks Eiropā ģenerālis Meknarnijs Ņujorkā izteicies, ka ASV vajadzētu pašām pārņemt DP un bēgļu jautājumu amerikāņu joslās Vācijā un Austrijā, ja IRO nekavējoties neiesaistās šo problēmu kārtošanā. Jau pagājušā gada novembrī bijuši izstrādāti plāni, saskaņā ar kuriem amerikāņu armijai ar 1. janvāri būtu bijis jāpārņem DP nometnes. Plāns tomēr nav realizēts, jo UN izlēmusi starptautiskās bēgļu organizācijas dibināšanu. Meknarnijs deklarēja, ka ikviens bēglis ASV izmaksājot 300 dolaru gadā.

Pēc jaunākās statistikas, ko publicējis amerikāņu armijas štābs Frankfurtē, uz 1. maiju Vācijas amerikāņu joslā dzīvojuši pavisam 509.651 DP, no tiem 353.402 UN aprūpētās nometnēs, bet 156.249 vācu saimniecībā. Nometnēs dzīvojošo DP skaits aprīlī samazinājies par 10.142. No nometnēs dzīvojošiem lielākā grupa ir 125.110 žīdu, seko 115.373 poļi, 41.397 latvieši, 26.737 lietuvieši, 13.466 igauņi, 8097 krievi, 5620 dienvidslavu, 9438 bezpavalstnieki, kā arī mazāks skaits franču, norvēģu, čechoslovaku, beļģu un citu nāciju piederīgo. Aprīlī repatriēti 5010 poļu, 80 krievu, 27 latvieši, 12 lietuviešu, 11 dienvidslavu un 430 citu tautību DP un bezpavalstnieku.

NYHT, DENA

Iepriekšēja reģistrēšanās meža darbos uz Kanādu

Blakus darba akcijai uz Angliju, pēdējās dienās angļu joslā Vācijas ziemeļos sākuši pūst arī vēl citi, jauni vēji — Lībekas nometnēs 29. maijā sākusies iepriekšēja reģistrēšanās meža darbiem Kanādā. Jāpasvītro, ka šī tomēr ir tikai informatīva reģistrēšanās, un tās ziņas, kas par jauno darba piedāvājumu pieietamas Lībekā, ir ļoti nepilnīgas. Pieteikties var fiziski spēcīgi vieninieki, un tiem sola izpeļņu 70 dolaru mēnesī pie visa brīva. Iepriekšējās reģistrācijas pirmo dienu rezultāti rāda, ka kandidātu skaits šim pasākumam varētu būt diezgan kupls. Piemēram, Lībekā uz Kanādu vēlas braukt apmēram 300 — fiziski stiprāko vīriešu izlase. Pēc neoficiālas informācijas, Lībekā pēc pāris nedēļām ieradīšoties īpaša kanādiešu misija, un Lībekas Rīgas nometnē Kanādas braucējiem iekārtošot transitnometni.

Tuvākās dienās Lībekā darbību atjaunos arī Anglijas darba ministrijas komisija. Piebilstams, ka 9. jūnijā uz Angliju dosies daļa Lībekas apavu fabrikas darbinieku kopā ar ģimenēm. Šis būs pirmais gadījums, kad ģimenes locekļiem dota iespēja izbraukt darbā uz Angliju reizē ar ģimenes galvām. Šādu gadījumu pārvēršana sistēmā pagaidām tomēr vēl neesot paredzēta.

A.

Vācieši vēlēs divu rietumjoslu saimniecisko padomi

Amerikāņu un angļu militāro valdību šefi Berlīnē parakstījuši nolīgumu, ka abās rietumu joslās radīs kopīgu saimniecības padomi, kas būs augstākā vācu valdības iestāde un sastādīsies no šo joslu astoņu vācu valstu vēlētiem pārstāvjiem. Jaunās iestādes mītekl̦is būs Frankfurtē, kas līdz ar to pēc „New York Herald Tribune" domām, kļūs Rietumvācijas galvaspilsēta. Paredzams, ka visus darbus jaunās galvaspilsētas izveidošanai paveiks līdz 1. oktobrim.

Francijas valdība paziņojusi, ka piekrīt uzaicinājumam jūnija pirmās nedēļas beigās uzsākt sarunas par pārtikas un apgādes jautājumu kopīgu izkārtošanu visās četrās Vācijas okupācijas joslās. Tai pašā laikā Francija tomēr piebildusi, ka šī piekrišana nemainot tās nostāju Rūras internacionālizēšanas jautājumā un tāpat arī Francija joprojām vēloties, lai Reinzemi atšķir no pārējās Vācijas un padara par neatkarīgu valsti. Zāras apgabala vācu pārstāvjiem šais apspriedēs neļaušot piedalīties. Francija noraidījusi arī padomju priekšlikumu konferencē, kas notiks Minchenē, reizē ar pārtikas problēmām apspriest arī arodbiedrību organizēšanas jautājumus.

ASV ārlietu ministrs Maršals preses konferencē izteicies, ka Hūvera priekšlikums slēgt separātu mieru ar Vāciju viņu ļoti interesējot. Bet tuvāk viņš to nevarot komentēt. BBC ziņo, ka Hūvera priekšlikums izraisījis ļoti dzīvu atbalsi ASV kongresā. Daudzi deputāti to silti apsveicot un sakot, ka šis priekšlikums varot kļūt līdzvērtīgs Trumeņa doktrinai. Ļoti asi pret Hūvera priekšlikumu vēršas Vācijas padomju joslas laikraksti un valstsvīri. SED organs „Neues Deutschland" raksta, ka „Vācijas dalīšana patiešām izraisītu pasaules sadalīšanos divās daļās." Tālāk tas pats laikraksts apgalvo, ka aiz Hūvera plāna slēpjoties „amerikāņu monopolu kapitālisms", kas gribot iegūt Rūras ogļraktuves un Stinesa fabrikas. Tāpat padomju joslas laikraksti asi kritizē arī jauno angļu un amerikāņu nolīgumu par kopīgu abu joslu saimniecības padomi.

Štutgartes radio un BBC ziņo, ka vācu sociāldemokratu partijas līderis Dr. Šumachers ierosinājis pieprasīt starptautiski kontrolētu tautas nobalsošanu Vācijas padomju joslā, lai noskaidrotu, vai paši vācieši vēlas joslu apvienošanu vai nē.

DENA, NYHT

Bevins: — Briesmas Tālajos austrumos

Anglijas strādnieku partijas gadskārtējā konference ar lielu vairākumu izteikusi uzticību Bevina ārpolitikai. Bevins savā stundu ilgā runā, kas bija konferences smagumpunkts, teica, ka turpinās centienus radīt Vācijas saimniecisko vienību. Maskavas konferences nevienprātību viņš neuzskatot par galīgu. Tuvo austrumu jautājumā Bevins paskaidroja, ka Anglija nevarot atļauties zaudēt tur savas pašreizējās pozicijas. Anglija joprojām vēl esot ar mieru runāt par Dardaneļu līguma revīziju, bet padomju prasības pēc atbalsta punkta Dardaneļos tā nekādā gadījumā nevarot pieņemt, jo tas nozīmētu Turcijas neatkarības ierobežošanu.

Sevišķu vērību Bevins veltīja Tālo austrumu jautājumiem. Pasaules miers ilgākam laikam lielā mērā esot atkarīgs no Indijas problēmas atrisinājuma. Koreja sevī slēpjot nopietnu briesmu draudus. Bevins ieteica sākt uzmanību lielākā mērā no Eiropas pievērst Tālajiem austrumiem. Visa aziātiskā pasaule pašreiz pārdzīvojot tik lielas pārmaiņas, ka gadījumā, ja Tālo austrumu problēmas aizmirstu, karš varētu izcelties pavisam neparedzētā veidā.

Starptautisko politisko pārrunu centrā no jauna izvirzījusies Grenlandes problēma. ASV ārlietu ministrs Maršals paskaidrojis, ka ASV esot gatavas sākt jaunas sarunas ar Dāniju un Grenlandi, ievērojot ASV un visas rietumu puslodes dibinātas aizsardzības intereses. Esot vēlams, lai Grenlandi kāds uzbrucējs nevarētu izmantot par ļaunu ASV un rietumu puslodes aizsardzībai. Dānijas valdība apstiprinājusi ASV priekšlikuma saņemšanu. Dānijas komūnisti uzaicinājuši valdību sākt oficiālu rīcību Dānijas suverēnitātes atjaunošanai Grenlandē.

DENA, NYHT

Neparasta valdības = KRIZE UNGĀRIJĀ =

MINISTRU PREZIDENTS, ĀRLIETU MINISTRS UN PARLAMENTA PREZIDENTS IZSLUDINĀTI PAR VALSTS NODEVĒJIEM

Pēc valdību krizēm Francijā un Italijā sākusies valdības krize arī Ungārijā. Bet atšķirībā no iepriekšējām šī iesākusies un turpinās apstākļos, kas nosaucami vismaz par drāmatiskiem vai pat par mīklainiem. Ungārijas ministru prezidents un ārlietu ministrs izsludināti par valsts nodevējiem. Sastādīta jauna valdība. Ungārijas sociālisti un komūnisti pieprasa stingru valsts stiprākās partijas — sīkzemnieku tīrīšanu.

Pirmās neskaidrās ziņas par Ungārijas valdības krizi kļuva zināmas pēc tam, kad ceturtdienas vakarā vēlu dažādas aģentūras vēstīja, ka Ungārijas ministru prezidents Nagijs, kas pašlaik uzturas atvaļinājumā Šveicē, laikam atteicies no amata. Pēc pirmajām AP, INS un Reutera ziņām, ministru prezidents esot paziņojis savu atkāpšanos telefoniskā sarunā ar Budapeštu.

Pašā Budapeštā Nagija atkāpšanās oficiāli pavēstīta 30. maijā. Oficiālā Ungārijas ziņu aģentūra vienā teikumā pavēstīja, ka ministru prezidents Nagijs, atrazdamies atvaļinājumā Lokarnā, piezvanījis pa telefonu Ungārijas sūtniecībai Bernē un lūdzis to informēt valsts prezidentu Tildiju, ka viņš no sava posteņa atsakās. AP ziņoja, ka Budapeštas laikrakstiem nav atļauts iespiest pilsētā izplatītās baumas, ka Nagijs neatgriezīsies Ungārijā. Svētdienā tomēr ziņas no Šveices rādīja, ka ne tikai pats Nagijs nedomā atgriezties, bet viņš izsaucis pie sevis arī savu dēlu.

Svētdienas vakarā paziņots jaunās Ungārijas valdības sastāvs. Ministru prezidents ir sīkzemnieku partijas kreisā spārna pārstāvis, viens viņa vietnieks sociālists, otrs komūnists. Visi trīs radiorunās uzsvēruši, ka krizi un nemierus Ungārijā radot tikai reakcionārie elementi.

Ministru prezidents Nagijs atkāpies tāpēc, ka Padomju Savienība apvainojusi viņu „sazvērestībā pret ungāru demokratiju". Līdz ar viņu, pēc UP ziņām, apvainots arī ārlietu ministrs un parlamenta prezidents, kas arī apzīmēti par valsts nodevējiem. Šīs krizes sākumi meklējami jau februārī, kad, kā zināms, tādu pašu iemeslu dēļ apcietināja Ungārijas stiprākās partijas — sīkzemnieku — sekretāru Belu Kovaču. Padomju spēku virspavēlnieks Ungārijā Sviridovs noraidījis vairākkārtīgos Nagija valdības pieprasījumus nodot par spiegošanu un sazvērestību apvainoto Kovaču ungāru iestāžu rīcībā. Ministru prezidents Nagijs izbraucis atvaļinājumā uz Šveici 14. maijā. Viņam līdz braukusi viņa ģimene, izņemot viņa 5 gadus veco dēlu. Pēc DENAs ziņām, Nagijam pirms izbraukšanas no Ungārijas bijušas garākas sarunas ar ASV vēstnieku un Anglijas sūtniecības darbiniekiem.

Pēc AP ziņām, Budapeštā starplaikā pārmeklēts Nagija dzīvoklis un apcietināts viņa sekretārs Kapošs. Pie sekretāra esot atrastas Nagija meitas vēstules, kas noderot smagai apsūdzībai pret viņas tēvu. Šīs vēstules pierādot, ka viņš no Šveices mēģinājis uzņemt sakarus ar ungāru pagrīdniekiem.

Londonas „Times" korespondents raksta, ka Ungārijas krize esot izskaidrojama ar to, ka krievi, gatavodamies tam, ka pēc miera līguma parakstīšanas būs jāatsauc okupācijas karaspēks, gribot jau laikus nodot varu to partiju rokās, kam tie var uzticēties.

DENA, NYHT, NZ

Arī Italijai valdība bez komūnistiem

Pēc ilgām sarunām Degasperi 30. maijā paziņojis, ka izdevies sastādīt jaunu Italijas valdību. Tajā nepiedalās komūnisti. Ministru prezidenta vietnieks ir neatkarīgs liberālis, ārlietu ministrs paliek neatkarīgais grāfs Sforca, visi pārējie ministri kristīgie demokrati.

Degasperi paskaidrojis, ka valdības sastāva paziņošana novilcinājusies tāpēc, ka viņam bijis jānogaida Milānas lielrūpnieka Mercagoras piekrišana aicinājumam pārņemt saimniecības ministra posteņi, jo pats Mercagora patlaban atrodas Brazilijā. Degasperi valdības iekšlietu ministrs izteicis bažas par to, ka komūnisti un kreisā spārna sociālisti Nenni vadībā atbildēs viņu izslēgšanai no valdības ar nemieru rīkošanu. Šo partiju laikraksti šādu iespēju noliedz. Nenni gan paziņojis, ka ir pret jauno valdību, bet „mēs nedomājam atbildēt Degasperi dēkainajam pasākumam ar citiem dēkainiem pasākumiem".

UP ziņo no Vašingtonas, ka drīzumā gaidāma Italijas miera līguma ratificēšana. BBC ziņo, ka jūnija sākumā Londonā sāksies „četru lielo" komisijas apspriedes par Italijas koloniju Eritrejas, Kirenaikas, Tripoles un Somalizemes nākotni. Saskaņā ar Italijas miera līgumu nesot domājams, ka tās arī turpmāk varētu palikt Italijas īpašumā. Visticamākais esot, ka tās izsludinās par „starptautiskiem mandātu apgabaliem".

NZ

Dardaneļu jautājums atkal kļūst aktuāls

Turcijas ministru prezidents Pekers parlamenta debatēs par izņēmuma stāvokļa pagarināšanu pierobežas apgabalos paskaidrojis, ka kāda zināma valsts piesūtījusi Turcijas valdībai notu, kas pieprasa militārus atbalsta punktus Turcijā. Pekers nav šo valsti vārdā nosaucis, bet piebildis, ka pieprasījums „ietērpts kopīgas aizsardzības ietvaros". Turcija uzskatot, ka šādi pieprasījumi ir līdzīgi teritoriālām prasībām, kāpēc valdība esot spiesta šai briesmu atmosfairā palikt piesardzības stāvoklī. Pekers izteicies, ka viņam neesot tāds iespaids, ka šīs prasības varētu arī vēl atsaukt. Pēc rūpīgiem apsvērumiem tāpēc valdība atzinusi, ka demobilizācija nav iespējama. Intervijā Pekers paskaidrojis, ka Turcija gan vēloties draudzīgas kaimiņu attiecības ar PSRS, bet tā nepiekritīšot draudzībai „Minchenes noteikumu garā".

Reuters ziņo, ka Londonā Pekera runu parlamentā uzskata par pazīmi tam, ka Dardaneļu jautājums tuvākā nākotnē atkal kļūs aktuāls. Lai gan Pekers neesot to valsti, kas iesniegusi notu, vārdā nosaucis, „esot grūti nedomāt, ka tā būtu Padomju Savienība". 1946. gadā Padomju Savienība iesniegusi Turcijai veselas trīs notas par šo jautājumu. Ka šogad jautājums vēl neesot kustināts, tas, pēc Londonas diplomātu uzskatiem, esot izskaidrojams ar to, ka lielvalstis bijušas aizņemtas ar Vācijas jautājuma kārtošanu.

Kreisais Londonas laikraksts „Tribune" raksta, ka padomju politika Tuvējos austrumos esot mainījusies. Tagad krievi acīm redzot uzskatot par vissvarīgāko uzdevumu atvairīt amerikāņus no Tuvajiem austrumiem. Angļu intereses šai apgabalā tiem tagad šķietot mazāk svarīgas.

Amerikāņu militārās misijas sarunas ar Turcijas valdību par turku armijas motorizēšanu un tās ieroču standartizēšanu tuvojas noslēgumam. Drīzumā sāksies sarunas par Turcijas saimniecības reorganizēšanu. Šais sarunās izšķirs 10.000 km jaunu ceļu un vairāku jaunu ostu būvi. Tā kā šiem darbiem ar jau piešķirto 100 milj. dolaru atbalstu nepietiks, paredzams, ka tos financēs Pasaules banka un ASV importa un eksporta banka.

Amerikāņu prese plaši komentē UN Balkānu komisijas ziņojumu Drošības padomei. „New Orleans States" raksta: „Neatkarīgi no tā, vai Gromiko izteiks savu veto pret šo ziņojumu, vai nē, tas tomēr pierāda, ka ASV politika atbalstīt Grieķiju un Turciju bijusi vienīgā pareizā." Tai pašā laikā „New York Herald Tribune" ziņo, ka padomju pārstāvis iebildis pret priekšlikumu, lai pati UN pieprasa Bulgārijai atļaut izmeklēt tās territorijā, cik pamatoti ir apgalvojumi, ka Bulgārija veicina Grieķijas partizānu darbību. Šāda prasība neietilpstot izmeklēšanas komisijas kompetencē.

DENA, NYHT, NZ

LATVIJA
LATVIAN NEWSPAPER
Nr. 40 (47) 1947. g. 3. jūnijā
Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas.

AR AUKSTU PRĀTU

Tuvāk īstenībai mēs stāvam, ja apkārtni novērojam ne tikai no sava, subjektīvā viedokļa, bet gan sumējam vairāku novērotāju slēdzienus. Veca patiesība ir, ka katru notikumu pat divi cilvēki nekad neredz vienādi. It sevišķi tas svarīgi novērtējot lietas un jēdzienus, kas saistās ar mums pašiem, kas attiecas uz mūsu pašu stāvokli. Ja gribam, lai citi mūs izprot, pa reizei jāpārbauda sevi, vai neesam par daudz attālinājušies no īstenības, no tiem faktoriem, kas nosaka mūsu tagadni un nākotni. Bez objektīva apstākļu novērtējuma un kritērija neesam spējīgi eksistēt ne fiziski, ne garīgi, ne cīnīties par savām idejām un gala mērķiem. Labākā gadījumā paliekam nesaprasti vai modinām līdzjūtību, nožēlošanu. Mūsu presē esam lasījuši dažādus latviešu stāju skarošus sacerējumus un apgalvojumus — atcerēsimies ne tikai 2 pēdējos, bet arī 4—5 gadus agrāk rakstītos. Ja tos salīdzināsim, tad pārsteigti redzēsim, ka apstākļu izpratnei mums bieži trūcis ne tikai objektīvas mērauklas, bet pat mēra sajūtas un ka tas mums arī daudz maksājis.

Šī objektīvā kritērija trūkums izmanāms ne reti arī tagad, ar patosu un „krona" optimismu pieejot lietu novērtēšanai, kurām vajadzīga stingri augsta prāta mērauklа. Rakstiņos, kurus lasām tikai paši, mēs izirzājam lielos notikumus un tā vien liekas, ka pasaules ass griežas ap mums un pasaule kustās tikai mūsu dēļ. Mēs aizmirstam, ka mūsu lieta ir samērā sīka lielo notikumu gaitā. Mēs pat aizmirstam, ka esam tikai mūsu tautas neliela daļa. Salasījušies šādus rakstus, mūsu emigrācijas saime domā, ka visa pasaule nu zina, ko mēs uzrakstījuši un izlasījuši. Šeit nu rodas bīstama sevis un savas lietas nozīmes pārspīlēšana objektīvā nozīmē. Līdzīgi tam mēs savas tiešām respektējamās vērtības un īpašības tā pārspīlējam, ka jau pašu vidū atskanējušas balsis par šādu pārspīlētu pašslavināšanos.

Mūsu palikšana DP nometnēs Vācijā laikam gan nevar vilkties vairs ilgi. Ne okupācijas, ne šejienes vācu vara — vienalga, kuŗa turpmāk par to būs noteicēja, ilgi šīs nometnes nepaturēs; tās izbeigs savu eksistenci arī citu iemeslu dēļ. Kā tad nu būs ar visiem mūsu kulturāliem un sabiedriskiem pasākumiem, kuŗi dibināti gandrīz vai vienīgi uz nometņu dzīvi? Bet palasat minētos patosa rakstus — tie nezina nekā cita ieteikt, kā sēdēt nometnēs un gaidīt, gaidīt un atkal gaidīt. Neviens tomēr nav mēģinājis atbildēt kaut apmēram, uz ko tad īsti gaidīt, ja arī nevarētu prasīt, lai kaut vai aptuveni pasaka, cik ilgi nometnēs būtu jāgaida — 5, 10 vai vēl vairāk gadu? Katrā ziņā jāprasa apzināties atbildību, ieteicot šādu gaidīšanu. Liekas gan, ka neviens vairs negribēs nopietni apgalvot, ka mūsu dzimtenes jautājumu varēs atrisināt cik necik pieņemamā veidā diplomātijas līdzekļiem. Kaut vai Polijas un Dienvidslavijas jautājumu atcerēsimies — ar to jau būtu dota atbilde uz katru pretēju prātojumu. Visa pārējā spriedelēšana ir baumas, kas ne reti jau novestas līdz naivam smieklīgumam. Tālāk: mēs diezin kāpēc negribam apzīmēt sevi par emigrantiem un runājam vēl arvien — „ja nu emigrācija tiešam būs vajadzīga" — bet aizmirstam, ka jau esam emigranti kā stāvokļa, tā domāšanas ziņā. No kuŗa laika tad Vācija ir mūsu tēvuzeme? Un vēl: tie, kuŗu rīcības dēļ mēs še atrodamies, arī pūlas, lai mūs nelaistu projām, bet paturētu Vācijas katlā. Taču ne jau mūsu labā. Nopietni padomāsim arī par šo parallēli.

Kā tad nu ir īstenībā? Vai esam jau apnikuši mūsu līdzšinējiem maizes devējiem? Vai viņi jau nepaliek nepacietīgi, vērojot mūs un mūsu prasības? Vai uz to nenorāda arī 10—15% izskrīnēto amerikāņu joslā, vai vēl nesekos kādi desmit %? Vai uz mums neatstāj nekādu iespaidu daudzu augstu amatpersonu atkārtoti paskaidrojumi un ieteikumi mūsu lietā? Mēs taču nevaram prasīt no viņiem to, ko viņi nemaz nevar mums dot! Ir taču milzu starpība, ja mēs prasām atbrīvot mūsu zemi, bet parlamentā par mums runā kā par cilvēkiem, kam jādod . . . cilvēku tiesības! Padomāsim, kā to var savienot ar mūsu viedokli un reālo citu novērtējumu par mums. Liekas, mēs dažreiz domājām par daudz augstu. Mums taču jāsaprot, ka ja vienā vārdā mēs sevi atzīstam gandrīz vai par sociāli apgādājamiem, tad mūsu lielām prasībām gan laikam ļoti mazs svars. Tātad tiksim skaidrībā, ko mēs īsti gribam un vēlamies tuvākos gados, pamatā izejot no reālā un objektīvā apstākļu novērtējuma. Atmetīsim patosu, atmetīsim dižošanos nevietā ar tēvuzemes mīlestību un šī svētā jēdziena piesaukšanu ikkatrā vietā.

Paskatīsimies vaļējām acīm skaudrā īstenībā tikai dažās vietās. Paraudzīsimies kāds % mūsu jaunatnes un bērnu ir jau slimi ar tuberkulozi, ar vispārēju organisma novājēšanu, cik daudz jau mums ir darba nespējīgu šeit iegūta reumatisma uc slimību dēļ. Neaizmirsīsim arī tādus faktus, ka jau tagad daudziem ir atteikta izbraukšana uz citām zemēm, jo ārstu apskatā konstatēta vai nu tbc, vai tās sākums. Neaizmirsīsim, ka organisma vispārēja novājināšana ir šķērslis uzņemšanai citā zemē. Neaizmirsīsim, ka vēl viena ziema strauji pavairos tuberkulozo, reumatiķu uc slimo skaitu. Nezinu, kas uzdrošināsies apgalvot, ka pārtikas un telpu ziņā mūsu stāvoklis nākamā ziemā uzlabosies. Daudziem nebūs noslēpums, ka darba iespējas amerikāņu dienestā samazinās, tātad ir izredzes uz darbu vācu darba pārvalžu norīkojumā. Mēs noplūkam fiziski un garīgi. Vājais uzturs sevišķi smagi iespaido jaunatni. Līdzekļi reti kam vairs atlikuši. Daudziem nav ne apģērbu, pat ne krēsla uz kā apsēsties. Neizbēgamā pauperizācija jau tuvākos pāra gados lielu daļu nu mums novedīs skrandu proletāriātā, bet daļu arī vācu nabagmājās. Šis ir ceļš lēnai bojā ejai. Mēs gluži vienkārši fiziski nonīksim. Tādos apstākļos maz kas domās par kulturāliem pasākumiem vai par mūsu ideju cīņu. Tas gluži vienkārši nebūs iespējams, ja mūs izklīdinās vācu darbos, vai Beļģijas un Francijas ogļraktuvēs.

Ja tā apdomāsim, kaut vai šos nedaudzos apsvērumus, šķiet, būs pārdroši apgalvot, ka laiks strādā mūsu labā.

Kas tad nu atliek? Reti kāds gan domās ieteikt doties pa galvu, pa kaklu projām uz katru zemi, kuŗa pagadītos. Emigrācijas pretinieki šādu nopietni ņemamu atrunāšanos izlieto, lai aizsegtu savas argumentācijas vājās puses. Bet gan dīvaini ir lasīt rakstus un pat mūsu vēlēto pārstāvju runas, ka, lūk, ir „piedāvājumi" tādi un tādi, bet nav „labi". Jā, te nu ir tas lielais pārpratums: kad tad „labu" emigrāciju „piedāvā"? Vai atkal mēs nedomājam par augstu, gaidot, ka labās zemes nāks pie mums un piedāvās sevi, sak', mīļie latviešu kungi, pagodiniet mūs un nākat pie mums — mēs jums dosim savu zemi, mājas, tikai nākat pie mums.

Ja mēs gribam būt sapratīgi un sajūtam atbildību pret savām ģimenēm, saviem bērniem, savu tautu — mums jāsaglabā visupirms mūsu emigrācijas grupas fiziskais cilvēks, lai tas neaizietu nevajadzīgi bojā kādā Vācijas sētmalē. Lieki būtu vēlreiz uzskaitīt to daudzgalvaino postu, kāds mums no visiem stūriem rēgojas pretīm, paliekot ilgāk šeit. Pretējo laikam varēs apgalvot vienīgi cilvēki, kam kādi citi vai nu tīri subjektīvi, vai vismaz atklātībā ērti neminami iemesli. Te neder slēpties ar patosa frazēm par tautas kopību, patriotismu utt. Tas stipri atgādina tos sludinātājus, kas savā laikā apgalvoja, ka „ienāks tikai līdz Rīgai un ne soli tālāk".

Vai gribam, vai nē, bet mums jāatzīst, ka lielo pasaules notikumu gaitu mēs patlaban nevaram grozīt. Skaudrā īstenība liek meklēt ceļu, kā varam sevi fiziski uzturēt, lai būtu spējīgi paturēt iekšējo spēku cīnīties par sevi, par saviem gala mērķiem. Skanīgas frazes tagad der tikpat maz, kā nevarīgs sentiments un vaimanāšana. Atzīsim, ka taisnība tiem mūsu nopietniem draugiem, kas atklāti pateikuši, ka viņi vienīgo izeju pašreiz redz mūsu izceļošanā. Mēģināsim arī saņemt drosmi un atzīt, ka visu kopēja emigrācija uz vienu vietu gan laikam nav iespējama. Mūsu centrālā pārstāvība to zināmā mērā jau atzinusi, ieteicot par vēlamāku trīs zemes un akceptējot vienas joslas tautiešu iesaistīšanos darbā Anglijā. Arī kaimiņi lietuvji nākuši pie līdzīga secinājuma. Tagad visiem spēkiem jāpūlas arī no savas puses, lai neizbēgamā emigrācijā ietu tikai šajos virzienos un nesadrumstalotos.

Ja nu tā, tad negaidīsim uz piedāvājumiem, jo tad apzinīgi vai neapzinīgi paši sevi apmānīsim. Nāksim paši ar ierosinājumiem un priekšlikumiem, ko mēs varam, ko spējam un ko apņemamies. Apelēsim pie mūsu draugiem. Mēs zinām, ka tādi mums ir — no mūsu labām dienām un no brīvības cīņu laika. Šī iespēja mums jāizlieto. Ja mūsu valsts pilnvarotie taktisku apsvērumu dēļ nevar prasīt emigrāciju, tad sazinā ar viņiem pilnvarosim sevišķas uzticības personas, kuŗas šos jautājumus konkrēti kārtotu. Protams, nedomāsim, ka esam visspēcīgi šo jautājumu saviem spēkiem vien atrisināt. Tomēr ir daudz pamata domāt, ka tā mēs panāksim tūkstošu un atkal tūkstošu novietošanu cilvēcīgā dzīvē, darbā, nākotnē. Gribētos apgalvot, ka latvietis, atrazdamies citu vidū tajā pasaulē, kuŗa tagad veido nākotni, ar savu darbu, ar savu stāju un savu dzīvo būtību daudzkārt vairāk pakalpos mūsu lielajiem mērķiem nekā šeit. To jau pierāda nedaudzie latvieši, kas pēdējā laikā nokļuvuši citās zemēs. No Vācijas jucekļa mūsu balsi vāji dzird un daudzreiz pārprot. Latviešu pieķeršanās un uzticība tēvzemei un savai tautai jāvērtē augstāk un nav jādomā, ka tā tik ātri izzudīs, arī ja emigrācijas grupa izvietotos divās vai trīs zemēs. Latvieši mēs esam un tādi paliksim, ļaunākā gadījumā vismaz vienas paaudzes laikā. Gadi 10—15 mēs varam šajā ziņā justies droši. Ja mūsu bērni dažus gadus mācīsies angļu skolās, arī nebūs nelaime — katrā ziņā ne lielāka kā mācoties vācu skolās.

Tāpēc apsveicam LCK amerikāņu joslas delegācijas lēmumus griezties pie mūsu draugiem ar lūgumu atvērt mums savas durvis. Kas pats sev palīdz un negaida rokas klēpī salicis, tam palīdz arī Dievs. Tikai atmetot bojā ejas psīcholoģiju, mēs saglabāsim sevi dzīvei, nākotnei, mūsu tautai un mūsu valstij, kuŗai mēs ticēsim arī tālākā pasaules malā. Ticēsim, ka mēs esam latvieši ne tikai vārdos, bet dziļi savā būtībā un tādi arī paliksim un kad nāks brīdis, nekas mūs neatturēs — ne lielu, ne mazu, ne bērnu, ne sirmgalvi atgriezties mūsu mīļajā dzimtenē.

Raunenietis

Kādus arodus atalgo vislabāk

MŪSU LĪDZSTRĀDNIEKA VĒSTULE NO DETROITAS

Esmu saņēmis no tautiešiem Vācijā daudzas vēstules, kuŗās tie lūdz ziņas par darba apstākļiem Amerikā un par šejienes dzīves standartu. Pats strādādams, nevaru vairs atlicināt tik daudz laika, lai atbildētu katram atsevišķi un tāpēc mēģināšu atbildēt kopīgi.

Jau kādā no iepriekšējām vēstulēm Latvijā rakstīju, ka drošākais pamats eksistencei Savienotās Valstīs ir noteikta amata prašana un augsta speciālizēšanās kādā atsevišķā nozarē. Ievērojot šejienes rūpniecības milzīgos apmērus, šī speciālizēšanās mūsu uztverē ir ārkārtīgi šaura. Jo labāk kāds savu speciālitāti pārzina, jo vieglāk atrast darbu un jo labāks atalgojums. Vislabāk atalgotie ir būvstrādnieki. Labs būvgaldnieks nopelna apmēram 2 dolarus stundā. To pašu izpelna arī jumiķi un mūrnieki. Arī labi krāsotāji būvdarbos saņem ap 1 dol. 80 centu stundā.

Šeit Detroitā dominē auto rūpniecība. Bez milzīgajām Forda fabrikām te atrodas arī General Motor fabrikas, Chrysler Co, Hudson Co, Pakard un Amerikas auto rūpniecības visjaunākā firma — Kaiser-Fraiser Co. Detroitā ražo $^3/_4$ no visas ASV auto produkcijas. Tātad arī cilvēki visvairāk nodarbināti tieši šajā nozarē. Kādas ir algas automobiļu fabrikās? Vislabāk atalgotie ir t. s. die-maker, metāla formu gatavotāji, kas nopelna 100—120 dolaru nedēļā. Labi atalgoti ir arī frēzētāji un virpotāji ar 90 dolaru algas nedēļā. Laba automechanika alga svārstās ap 70 dolariem nedēļā, bet parastais produkcijas strādnieks (production worker) pie slīdošas lentas izpelna ap 60 dolariem nedēļā, sākumā gan ne vairāk par 45 dolariem nedēļā.

Sievietes visvairāk nodarbinātas par pārdevējām un biroja darbiniecēm. Pēdējām perfekti jāprot stenografija un mašīnrakstīšana, pie kam vidējai mašīnrakstītājai jātiek galā ar 70 vārdiem minūtē. Sievietes, atkarībā no kvalifikācijas, biroju darbos nopelna 25—50 dolaru nedēļā, bet pārdevējas 20—40 dolaru nedēļā. Diezgan daudz pieprasa mājkalpotājas, kas bez brīva uztura saņem 18—25 dolarus nedēļā. Tad daudzas sievietes vēl nodarbinātas par telefonistēm, kas līdz šim pelnīja 20—25 dolarus nedēļā. Bet patlaban jau 36 dienas telefona darbinieki šeit streiko un prasa algas pielikumu 12 dolarus nedēļā. Liekas, viņiem būs jāsamierinās ar 4 dolaru pielikumu. Vēl jāpiezīmē, ka te sievietes strādā tikai, kamēr nav precējušās; pēc kāzām par visu jāgādā vīram.

Cik šeit maksā dzīve? Pārtika vienai ģimenei (vīrs, sieva un divi nepieauguši bērni) vidēji nedēļā izmaksās ap 25 dolariem. Bet grūts ir dzīvokļu jautājums. Katras amerikāņu ģimenes lielākā vēlēšanās ir tikt pie savas mājiņas, un šķiet, ka Detroitā lielākai daļai tādas arī ir. Pilsētas centrā atrodas tikai biroju nami, veikali un kafejnīcas, bet pilsētas milzīgo perifēriju veido ģimenes mājiņu kvartāli. Katrā šādā mājiņā parasti ir 3—6 istabas, protams, apgādātas ar visām labierīcībām. Bet — tāda mājiņa maksā 10.000 dolaru. Amerikāņi pa lielākai daļai dara tā, ka mēģina iekrāt 1500 līdz 2000 dolaru iemaksai un tad, maksājot katru mēnesi apm. 50 dolaru, deldē parādu un procentus. Protams, izmaksa tā sokas gausi, bet amerikānim ir patīkamā sajūta, ka viņš dzīvo pats savā mājā. Atrast atsevišķu dzīvokli, vai kā te saka, apartamentus, ir ārkārtīgi grūti un ja laimējas, tad 2—3 istabas maksā vismaz 40 dolarus mēnesī.

Par apģērbu un apavu cenām esmu jau rakstījis iepriekš un domāju, ka kopā ar še teikto lasītājs varēs gūt aptuvenu ainu par šejienes dzīves apstākļiem. V. Pormanis

Detroitā, maija vidū.

Izraidīti

„Latvju Ziņas" Stokholmā 24. maijā ziņo, ka 16. maijā Zviedrijas dienvidpiekrastē ieradušies laivā ar 27 bēgļiem no Rietumvācijas okupācijas joslas. Atbraukušie bijuši žīdi, igauņi, un 13 latvieši, visi bez vīzām resp. iebraukšanas atļaujām. Zviedru iestādes iebraucējus aizturējušas un noskaidrojušas katra iebraucēja apstākļus, pie kam 12 bēgus, kuŗiem Zviedrijā neatroda radinieki vai kādi citi tuvinieki, izraidījušas atpakaļ ar to pašu laivu. Zviedru avīzes, kas arī ziņojušas par šo gadījumu, rakstot, ka izraidītie izmisumā raudājuši, saplēsuši sev drēbes un pat sevi ievainojuši, bet tas zviedru rīcību neiespaidojis. Zviedri negribot radīt precedentu, jo Vācijā uz līdzīgu izdevību gaidot tūkstošiem bēgļu.

Nometņu dzīve

Bij. Minchenes UNRRAs universitātes doc. Dr. iur Gustavs J. Grīnbergs un Dr. iur A. Rūsis Minchenē sākuši darboties par zvērinātiem tulkiem un pieņem Minchenē, Winzerer Str. 54/II $^1/_2$.

Būvinž. V. Remeiks no nelielas 10 vīru būvstrādnieku grupas 1945. g. tagad Hanoverā izveidojis būvfirmu, kuŗā strādā vairāk par simts latviešu. Uzņēmums reģistrēts vācu tirdzniecības un rūpniecības kamerā, tam pieder savs traktors, smagais un vieglais auto, autogeniskās metināšanas aparāts, kalve un darba rīki. Savā darbības laikā uzņēmums atjaunojis vairākus sapostītus namus, veicis remontus un citus darbus.

No Badaiblingas DP nometnes izraidīti vairāki dienvidslavi par to, ka viņi atrunājuši citus nometnes iemītniekus no atgriešanās dzimtenē.

Pēc zviedru laikrakstu ziņām notiekot Dānijas un Anglijas sarunas par baltiešu bēgļu pārvietošanu no Dānijas uz Lielbritaniju. Pārvietošana varētu notikt rudenī, oktobrī, pēc tam, kad būs beigusies baltiešu pārvietošana no angļu okupācijas joslas Vācijā.

Pēc pirmā posma

VĒROJUMI PAR „WESTWARD HO" LĪDZŠINĒJO GAITU

Šlezvigas - Holšteinas apgabala latviešu nometņu komandantu sanāksmē apgabala latviešu labklājības ierēdnis St. Jaundzems deva plašāku pārskatu par Anglijas darba akcijas līdzšinējo gaitu, kuŗas pirmais posms tagad uzskatāms par beigušos, līdz ar ko iespējams gūt zināmu pārskatu. Līdz šim rosīgākais akcijā bijis tieši Šlezvigas-Holšteinas apgabals, kas tai līdz šim devis ap 60% no aizbraucēju kopskaita. Līdz šim aizbraucēju skaits nedēļā sasniedza ap 2000, bet no Londonas saņemtas ziņas, ka tuvākā laikā paredzēts pārvest ap 4000 strādnieku nedēļā. No angļu iestādēm saņemts arī noteikts paskaidrojums, ka uz Angliju pārcels aizbraucēju ģimenes, tiklīdz Anglijā būs nokārtots dzīvokļu jautājums. Hamburgas tuvumā paredzēts iekārtot nometni, kur aizbraukušo ģimenes sapulcinās vispirms, sagatavos tām dokumentus un no šejienes virzīs tālākā ceļā. Visu „Westward Ho" akciju paredzēts nobeigt līdz rudenim.

Pārceļošana līdzšinējā norisē caurlaides nometnē Vācijā, piem., Vensdorfā, bija novērotas dažas techniskas nepilnības. Piemēram, no aizbraucējiem pieprasīja nodot divas segas. Noskaidrots, ka kārtība radusies maldīga aprēķina dēļ, ka visi aizbraucēji segas saņēmuši no UNRRAs. Tautiešiem, kas segas nav saņēmuši, savās nometnēs pirms došanās ceļā jāizņem par to apliecinājumi, personīgās segas nav jānodod. Vensdorfas nometnē St. Jaundzems konstatējis arī, ka tajā netīras telpas un aizbraucējiem grūtības ar pārtiku. Telpas nav noslēdzamas un tās nav iespējams atstāt. Aizbraucēju fotografēšanai transitnometnē nav lielas nozīmes, jo, nonākot Anglijā, gatavo jaunus dokumentus. Turpretim nepamatotas ir baumas, ka nometnē aizbraucējiem jānodod dārglietas un nauda. Aizbraucējiem ieteicams saiņojot bagāžu mantas sadalīt rokas bagāžā un tā sauktajā lielajā bagāžā, kuŗu iekrauj kuģī un sūta atsevišķi.

Sarunās angļu pārstāvji paskaidrojuši, ka par ģimenes locekļiem reģistrējami arī aizbraucēja vecāki, atsevišķos gadījumos izceļošanas iespējas solītas arī tiem ģimenes locekļiem, kas pašreiz angļu joslā nedzīvo. Izredzes saistīties darbā Anglijā nezaudē arī tie, kas pašreiz nolēmuši reģistrēties. Tiesības reģistrēties kopā ar ģimenes locekļiem ir personām līdz 60 gadiem. Transitnometnēs veselības pārbaudēs, kā līdz šim novērots, lielāko vērību veltī tam, lai aizbraucējs neslimotu ar plaušu vai kādu citu lipīgu slimību. Ierosināts, lai veselības pārbaudes turpmāk notiktu jau aizbraucēju nometnē, lai tādā veidā novērstu gadījumus, kad personām ar vājāku veselību bijis velti jāmēro tālais ceļš līdz transitnometnei.

UNRRAs apgabala darba ierēdnis Džeksons Lībekā informējis, ka ap 1. jūliju sāks pārvietot uz Angliju arī darbā iesaistīto ģimenes locekļus. Šajā akcijā priekšrocības vispirms būs slimnīcās un dziedniecības iestādēs nodarbināto sieviešu ģimeņu piederīgajiem. Pēc tam pakāpeniski uz Angliju pārvietos arī pārējo Anglijā nodarbināto ģimenes. Līdz ar to veselu ģimeņu transportēšana uz Angliju, kas vēlas aizceļot tikai kopā, varētu sākties ne agrāk par augusta beigām.

Miris zinātnieks

Pēc Zviedrijas „Latvju Ziņu" informācijas, 1946. g. 30. decembrī dzimtenē miris prof. Pēteris Delle. Jau studiju laikā Delle rosīgi piedalījies praktiskās kultūras sekmēšanā, gan lasīdams lekcijas, gan rīkodams izstādes. Īpaši viņš propagandēja mūsu dārzu augļu izmantošanu vīnam un Dellem lieli nopelni augļu vīnu ražošanas izplatībā Latvijā. Savus zinātniskos pētījumus bakterioloģijā Delle veica Latvijas universitātē un lauksaimniecības akadēmijā. Bez zinātniskiem rakstiem viņš sacerējis arī vairākas praktiska satura grāmatas un brošūras.

Citi turp, citi atpakaļ

Kādā Ziemeļvācijas nometnē saņemta ziņa, ka 10 tās iemītnieki, kas nesen aizbrauca darbā uz Angliju, visā drīzumā atgriezīšoties atpakaļ Vācijā. Šīs desmit personas Anglijā vērsušas uz sevi uzmanību ar lielākiem rozīnu iepirkumiem un īpaši ar rozīnu savdabīgo, angļiem nepazīstamo izmantošanas veidu. Citiem vārdiem, pagiras šajā gadījumā ir nākušas pirms dzeršanas.

Vispār latviešu nometnēs Ziemeļvācijā šobrīd vērojama diezgan kustīga aina. Pēdējā laikā še ieradušies tautieši no Dānijas un Ēģiptes un tanī pašā laikā sava tiesa ir aizbraukuši un vēl pošas braukt uz Zviedriju, viens otrs arī uz ASV, kāds desmits auj kājas uz Franciju, kuģinieki aizgājuši pasaules jūrās un daudzi jau ir Anglijā, bet vēl vairāki uz turieni gatavojas. Tagad sāk vilināt arī Kanādas plašums... Diezgan raiba aina ar raibām konsekvencēm.

A.

Organizēs pastāvīgu darba skati

Aizvakar Eslingenā beidzās dziesmu dienas gadījumā iekārtotā daiļamatnieku, mākslinieku un amatnieku izstrādājumu skate, ko apmeklēja 5500 skatītāju, to vidū daudz ārzemnieku. Skates laikā ārzemnieki izteica domu, vai līdzīgu skati nevarētu pārvērst par pastāvīgu, kā tas jau noticis ar daiļamatniecības un mākslas salonu Eslingenā. Kolonijas vadība ierosinājumam pievienojusies un pasākuma reālizēšanu uzticējusi īpašai komisijai, kuŗā darbosies ieinteresēto organizāciju pārstāvji.

Eslingenā notikušajā daiļamatnieku savienības biedru sapulcē pārrunās vairāki runātāji norādīja uz nevēlamu parādību, ka tirgū sākuši parādīties mazvērtīgi, pavirši darināti darbi. Savienība šādus gadījumus nosoda un centīsies tos izskaust. Sekmīgi darbojies savienības salons, kuŗā 3 mēnešos pārdots 400 darbu. Salonu paplašinās. Līdzīgi saloni sekmīgi darbojas arī 4 citās latviešu nometnēs amerikāņu joslā.

H. M.

Vitauts Kalve

Cīņa par stāstniecību

ATSTARI

Kņuta Lesiņa noveles

Knuts Lesiņš nostaigājis diezgan garu, bet mierīgu un secīgu stāstnieka attīstības ceļu. Savā pirmajā noveļu krājumā gadiem desmit viņš jau zīmīgi rādīja savu seju, pēc tam viņš bez svārstībām turpinājis briedumam. Jau savās pirmajās novelēs L. ar skumju prieku un atturīgu smeldzi lūkojās cilvēka dvēseles dziļumos. Toreiz viņš vēl bija tēlojamiem cilvēkiem liriski tuvāks, bet jau tad varēja manīt, ka tieksmi uz psīcholoģiskām analizēm pārspēs stāstītāja un apcerētāja prieks. L. stāstu centrā nav notikums, bet cilvēku sejas, cilvēku raksturi vai temperamenti. Viņš ir it kā maigs ģīmetņu gleznotājs. Viņš apstaro cilvēku sejas ar pēkšņiem apgaismojumiem, kas neatsedz visu un atstāj arī ēnas. Rādītais ir kā zīmes, kā simboli kaut kam nepateiktam (L. pirmā noveļu krājuma virsraksts „Zīmes tumsā" ir ļoti raksturīgs), tas, ko autors rāda, ir tikai atturīgs atstarojums („Atstari"!).

Ar abiem virsrakstiem, varbūt, var mēģināt raksturot arī autora attīstību. Pa šiem gadiem viņš paspējis atrauties no tēlotiem cilvēkiem, nostāties pāri tiem, spēcīgās zīmes kļuvušas dzidri atstarotas. Tas, ko autors iebilda starp sevi un tēlotiem cilvēkiem, ir rāma filozofēšana, refleksijas skumjas rezignācijas tonī. Tas tūlīt redzams noveļu uzbūvē: ja autors kaut kur lieto logātu, tas nav personu logāts (stāstītājs un klausītājs un stāstīšanas apstākļu raksturojums), bet filozofisks logāts. Noveles sākums ir kāda sentence vai pārdoma, kas, guvusi izgaismojumu noveles darbībā, rod beigās variāciju, atbalsi, atbildi. (Noveļu „Kaktus" un „Vilka spīts" sākums, „Negaidīts nobeigums" ievads un noslēgums). Šajās logāta refleksijās parādīta rakstnieka pasaules redzēšana, kas noteic visa noveļu pamatnoskaņu.

(Cilvēka gara dzīve) „līdzinās kādas dīvainas melodijas nošu rindai bez atslēgas: kāds to nolicis tev priekšā, tu mēģini dziedāt — nekas labs neiznāk, pamēģini pēc gadiem — svešādas skaņas; bet varbūt šī melodija ir kāds brīnišķīgs korālis, kura atslēgu vēl neesi iemācījies; varbūt nekad to arī neiemācīsies, bet kāds cits to vēlāk paņems un izdziedās pareizi." (7. lapp.)

Ar to autors izteicis pārliecību par cilvēka dvēseles un rakstura pašvērtību. Tie piepildās sevī un var palikt arī neviena neuzminēti. Viss rakstnieka darbs ir tādas minēšanas atturīgs mēģinājums, kas paliek zem „varbūt" zīmes. Tālāk par viegli skeptisku relātīvismu autors neiet. — „Mūsu domas ir vienīgā reālitāte šai pasaulē, kur viss plūst un mainās" (115.). „Pār cilvēku valda laiks. Visu mūžu viņš cenšas satvert kaut ko, kas neizslīdētu tam līdzi no viņa rokām. Bet beigu beigās viņa ieguvumi līdzinās priekšmetiem uz peldoša kuģa, kuriem gan var pieķerties, bet kas tāpat kā viņš slīd pār viļņiem un kas, tāpat agri vai vēlu krīt jūrai par upuri." (114.). Tās ir filozofiski visai skaidras domas. — Viss laicīgais (esamība, dvēsele, dzīvība) peld nebūtībā (neesamībā), viņam tajā atkal reiz jāizkūst, ja viņu neattiecina uz kaut ko pārlaicīgu (pāresamību, mūžību, Dievu, transcendenci). Tā ir modernas eksistenciālisma filozofijas problēmatika. L. stāstu saturs tad nu ir cilvēka vientulā dvēsele, kas meklē savu piepildījumu un, stāvēdama kaut kā pilnīgi neizprotama priekšā, nezinā, vai atrašana nav līdzīga ar zaudējumu, jo par vienīgo, uz ko var attiecināt cilvēka dvēseles eksistenci — par transcendento, absolūto, dievišķo — autors klusē (tāpat kā par to klusē eksistenciālistu pesimistiskais novirziens un visu laiku reālisma māksla). Tēlotās dvēseles uzzīb kā zīmes — tumsā, kā esme nebūtībā.

Tāda pasaules redzēšana veicinājusi tēloto personu izvēli. Ar lielāko mīlestību autors zīmē raksturus, kas palikuši kaut kādā pusceļā un nezinā, vai nu aiz nevarības, slinkuma vai bailošanās nespēdami izšķirties par savu vietu pasaulē (dažkārt tie to paši apzinās, kad tiem to atklāj negaidītu notikumu liktenība, citreiz to parāda tikai autors savās logāta refleksijās). — Novelē Kaktuss (kas liekas pati labākā) vientuļa atraitne dzīvo nereālā sapņu pasaulē, pārtikdama no tās netveramās savas dvēseles daļas, kas paliek „uz lietām, kurām cilvēks reiz pieskāries." — Dzejnieks Dziesma atskārst, nejaušu atmiņu ierosināts, ka viņa dzeja aizgājusi garām dzīvei un cilvēkiem tukšumā. — Agrums („Cita laime") iegūst visu un tomēr neko, jo viņš ir tikai statists, kas saņēmis citam domāto. — Leonais Kraukļu saimnieks pēkšņi ierauga, ka viņa sieva tam bijusi sveša un nepazīta. Viņš nu to varētu atgūt, bet lepnums viņam liek spēlēt iecirtīgu spēli un to pazaudēt pavisam. — Ar redzamu mīlestību autors kavējas pie savas dzīves izniekotājā dēkaiņa Strunka („Viendienas zeme") — un pievilcīgi zīmētais Tēvocis arī saņem autora sēdzienu, ka „viņa dzīve tā ir palika bez sākuma un beigām".

Tāda — bez sākuma un beigu, kā jautājums preti esmei un nebūtībai un nezināmajam ir pati Lesiņa pasaules redzēšana.

Izvēlējies sev noteiktu pasaules skatījumu, Lesiņš var brīvi un droši veidot vielu. Viņš valda pār to, viņam netrūkst īstas stāstnieka atstarpes pret tēlotām personām. Šajā virzienā lirisms ir uzveikts. Lirisma atliekas saglabājušās citā nozīmē: Lesiņš ir un paliek ģīmetņu gleznotājs, notikums viņam kalpo tikai cilvēka uzminēšanai, viņa stāstos nav vēl notikuma patstāvības.

Lesiņš ir veikls stāstītājs, pat pārlieku veikls. Viņš pēc patikas var noskaņot stāstījumu no spraiga vēstījuma tautas nostāsta garā līdz nemierīgai apcerei, no skumja smaida līdz asprātīgam smieklam (kas tomēr nekļūst ironiski griezīgs). Bet šī veiklība viņu reizēm vilina izvēlēties pārāk vieglu un paseklu toni (Pievilta daudzveidība, Bārkstis).

Darbodamies tikai stāstniecībā, autors tās robežās ir gana vispusīgs. Viņš veido gan raksturu studijas, gan atmiņu tēlojumus un pārdzīvojumus, pieskaras anekdota un tautas nostāsta formām, un sacer arī stāstus, kam varētu dot noveles apzīmējumu. Lesiņš nav vēl sastindzis, viņš ir rosīgu meklējumu un izmēģinājumu posmā. Tomēr tie nav iesācēja mēģinājumi; šķiet, ka meklēšanas maldi autoram vairs nedraud, viņš pieder pie tiem, kas sevi jau atraduši, iegājuši brieduma posmā.

Ja nu tā, tad recenzentam vairs nepieklājas autoram dot padomus. Un tikai tādēļ, ka Lesiņš ienesis latviešu rakstniecībā dažus jaunus vaibstus un ka viņa darbā varam saskatīt dažus iedīgļus tās tālākai attīstībai, mēs gribētu atļauties dažas piezīmes, kas grib būt vairāk jautājumi nekā vērtējumi. —

Katram rakstniekam ir savas robežas. Iespējams, ka Lesiņš tās sasniedzis filozofiskajā, mazliet vēl liriskajā raksturu novelē. Bet rakstnieks vairākkārt mēģinājis iecerēt plašākus darbus (romāns 1943.; iesākts romāns Janka Mūzikants trimdā). Nu ir jautājums, vai viņš spēs paplašināt savu skatījumu no raksturiem līdz notikumiem, līdz notikumu patstāvības ieskatīšanai, līdz pilnvērtīgai sabiedrības tēlošanai. Reizē jājautā, vai Lesiņam nebūtu vēl noteiktāk jāpaplašina tēloto raksturu un temperamentu skaitu. Līdz šim viņa radītie cilvēki nāk gandrīz tikai no mākslinieku un literātu pasaules. Pēdējā noveļu krājumā šīs robežas ir pārrautas vairāk ārēji kā īstenībā (tēlotie cilvēki tomēr ir ar mākslinieku dvēselēm).

Bet svarīgākais ir jautājums, vai Lesiņš ar savu pasaules skatījumu nestāv vietā, kur nedrīkstētu apstāties. Tiesa, tajā pašā vietā ir apstājušies daudzi lielākie reālisma mākslas veidotāji. Kamēr visa romantiskā un zināmā mērā klasiskā, tāpat vēlāk ekspresionistiskā māksla noteikti tiecas esamību stāstīt ar pāresamību (absolūto, mūžīgo), reālistiskā māksla mēdz apmierināties ar esamību neesamības ietvarā. Viņa pati velk sev robežas, viņa pati sev liedz atbildi saviem jautājumiem. Tā gan ir viņas lielākā burvība, ka viņa atstāj kaut ko nepasacītu, paliek „bez sākuma un beigu", paliek kā neatbildēts jautājums, reibinošs un smeldzīgs. Bet tas viss jau pieder pagātnei. Tagad mūs nevar apmierināt ne cilvēka pakļaušana no ārienes ņemtam vai uzspiestam, iepriekš gatavam pārlaicīgi mūžīgajam, nedz cilvēka pamešana neatrisināta esmes un nebūtības pretstata priekšā, bet tikai cilvēka iekšējā, nežēlīgi drošā, pārdrošā izšķiršanās par savu vietu pasaulē, par savu eksistenci (saprotot šo vārdu tagadnes filozofijas izpratnē). Tādas izšķiršanās, tādas izvēles priekšā Lesiņš varētu nolikt savus varoņus, liekot viņiem cīnīties un uzvarēt vai zaudēt, tad viņš tos ļoti padziļinātu.

Tādu izšķiršanos (un ne vien dzejā) prasa mūsu laikmets. Mūsu rakstniecībā ieņems pirmās vietas tie, kam būs šī izšķiršanās drosme kā māksliniekiem. Vai arī šīs vietas paliks neaizņemtas. —

Šie jautājumi, kas pārsniedz piezīmju robežas, te, protams, jāatstāj neatbildēti.

Kas un kur?

Berlīnes filharmoniķi, kas patlaban atrodas turnejā pa angļu joslu, 6. jūnijā sāks koncertu turneju arī amerikāņu joslā, diriģenta Sergiu Celibidaša vadībā koncertējot Minchenē, Frankfurtē, Heidelbergā, Koburgā, Baireitā, Regensburgā un citās pilsētās.

Jānis Veselis

Zem lietus

Lēni līnā liegais lietus,
Lāses lej kā bišu spietus.
Vēji aizmiguši klusē
Tālā, jaukā debess pusē.
Miglas vālos lido svētels,
Mākons zemi klāj kā mētels.
Tavas ilgas mīlā dusē.

Dvēsli, sāpējušu velti,
Maldi klāj ar zemju smelti:
Atpestīta tagad kļuva,
Jaunu laimes laiku guva.
Dvēsles ēna slīd zem lietus,
Sarkanus redz blāzmas rietus,
Nakti tavi vaigi žuva.

Chronika

Latviešu noveļu izlase ar R. Blaumaņa, A. Ersa, P. Rozīša, K. Zariņa, J. Ezeriņa, V. Delles, J. Miesnieka, A. Niedras, A. Eglīša, A. Sprūdža, Kn. Lesiņa un A. Dziļuma darbiem J. Kadiļa sakārtojumā iznākusi un dabūjama Latviešu Ziņu apgādā Eslingenā. Cena RM 6,50.

Latviešu baleta trupa saņēmusi uzaicinājumu viesoties ar divām izrādēm Minchenes vācu operā, Prinz Regent teātrī.

Tērvetes apgāds Oldenburgā rotātora technikā izdevis Jāņa Veseļa 1944.—1946. g. rakstītos dzejoļus Staru būdā.

Inž. J. Velde sastādījis un Latviešu rakstu apgāds „Valkas" nometnē izdevis metodisku pašmācības kursu „Elektrotechnika teorijā un praksē". Grāmatas cena RM 15.— un tā piesprašama ģenerālkomisorāram — „Valkas" nometnes grāmatnīcai.

Režisors Jānis Zariņš un gleznotājs Erasts Šveics, kas abi ārstējās Lībekas latviešu Marlilelas slimnīcā, tikāl atveseļojušies, ka drīzumā cer atgriezties Mērbekā.

DAŽOS VĀRDOS

Francijas valdības locekļiem aizliegts teikt publiskas politiskas runas, piedalīties banketos un doties ceļojumos, ja tie nav tīri dienesta rakstura.

Turcijas konservatīvo partiju, kas nesen nodibinājās, slēgusi tiesu palāta Istanbulā, jo partijai esot marksistiskas tieksmes.

35 metru plata kanāla būvi Kubaņas apgabalā nobeigšot šogad, ziņo no Maskavas; 5 metrus dziļais kanālis apūdeņošot 2,8 milj. hektaru zemes.

12% Pilzenes alu sāks plašākā mērā eksportēt arī uz ASV. Mazākos vairumos to līdz šim izveda uz Franciju, Beļģiju un Šveici.

Austrālijas komūnistu partiju par valsts apdraudējumu nosaucis ministru prezidents un ārlietu ministrs Ivets, jo tā, kalpojot citas valsts interesēm, ielaižas rīcībā, kas apdraud Austrālijas drošību.

Līdz pat Amerikas kontinenta vidum pa Sv. Labrenča upi un lielajiem ezeriem varēs doties lielie okeāna tvaikoņi, ja realizēs ārlietu ministra Maršala un ekspresidenta Huvera steidzināto plānu Sv. Labrenča ūdensceļu sistēmas izbūvei, ieskaitot spēkstaciju būvi. Projektu veiktu ASV kopā ar Kanādu.

No ik divām maizes rikām, ko apēd amerikāņu un angļu joslā Vācijā, viena cepta no importētas labības miltiem. No amerikāņu pārtikas, sēklas un mākslīgo mēslu ievedumiem, kas šogad sniedzas pie 400.000 t mēnesī, angļu josla saņēmusi 57—88%.

Tautas politiskā padome Nankinā aicina Ķīnas komūnistu pārstāvjus sākt sarunas par pilsoņu kara izbeigšanu. Tas ir pirmais nopietnais solis šinī virzienā, kopš ģenerālis Maršals janvārī beidza savu starpnieka misiju Ķīnā.

„Gaisa kaujā par Angliju" Vācija no 1940. g. 10. jūlija līdz 31. oktobrim pēc precīziem vācu datiem zaudējusi 2400, bet pēc angļu vērtējuma 2700 lidmašīnu, ziņoja valdības pārstāvis apakšnamā. Pēc šiem zaudējumiem Vācija atteikusies no invāzijas Lielbritānijā.

1120 km stundā lidos angļu admiralitātes pasūtinātās jaunās turbolidmašīnas.

5.000.000.000 dolaru nodokli saņems Saudarabijas karalis Ibnsauds un viņa mantinieki no amerikāņu naftas sabiedrībām, ziņots kādā ASV Senāta komisijā, jo Saudarabijā esot pavisam ap 20 miljardu mucu naftas, un par katru karalis saņem 23 centu nodokli.

Apturēt lietu drīzumā spēšot padomju zinātnieki, apgalvo M. Kļimovs izdevumā „Evening Moscow", pagaidām jau esot gūti panākumi mēģinājumus veicot Odesas universitātes laboratorijās.

Divkauju ar aktrisi noraidījis franču teātra kritiķis Dorns, kad viņu izaicināja dziedātāja Dervija, kas jutās smagi aizkarta kādā Dorna recenzijā.

Knuts Lesiņš

Mūžības VĪNS

FANTASTISKA NOVELE

(4. turpinājums)

Kad Kristīne Anlīze bija kādu laiciņu apbrīnojusi sevi spogulī ar jaunajām rotām, viņas prāts tapa gražīgs kā ziedoņvēja atpūstam taurenītim, kas nejauši iemaldījies starp rātes kunga smagajām tumša ozolkoka mēbelēm, bronzā kaltām lādēm un svečturiem, un viņa deva Nebēdam vienu buču uz pašas mutes, ko tas pēc tam vairs nemaz neuzdrošinājās pavērt, bet sēdēja kluss un domīgs lielajā krēslā. Viņa atsēdās uz sānu atzveltņa, aplika viņam ap skaustu to rociņu, kurā bija uzmaukts gredzens, tā lai dimanta actiņa varētu joprojām mirdzināties pretī, un, liegi nopūzdamās, teica: „Skaistas un dārgas ir tavas dāvanas, mīļo Johānnes, un tu zini, ka sievietes aušīgais prāts viegli pieķeŗa tādām lietām, lai cik viņa liktos rātna un pieticīga, bet vēl skaistāka dāvana ir laikā pasmaidīts smaids uz mīļā vaiga. Ak, man reizēm sirds sagurst nelāgās nojautās... Kādēļ tava piere ir tumša, lūpas vēsas un rokas tik cietas?... Un tavs skatiens nekad neatdusas pilnīgi uz vienas lietas, bet klaiņo apkārt, it kā meklēdams kaut ko ieraudzīt, ko citi neredzētu. Ja es drīkstu valkāt šos greznumus uz savas miesas, tad, tici man, es tos valkāšu vēl labprātāk, ja mans gars varētu uzņemt daļu tās neredzamās nastas, kas, rādās, nospiež tavējo."

„Dārgā, visumīļotā Kristīne Anlīze," teica Nebēda, saņemdams un bikli paijādams viņas gredzenoto pirkstiņu, „manas rokas ir cietas tādēļ, ka tās vēl nav ieradušas pieskārties tik maigiem locekļiem kā tavi, manas lūpas ir vēsas, jo maz runājušas saldu un siltu vārdu, bet piere tumša, jo patiesi mani nomāc kāda bēda. Man jādabū vīns, no kuŗa reibtu. Tavs tēvs nav apmierināts ar to, ka mana galva tik izturīga un nenolīkst dzīrās līdzi citām, neatcerotiés ne tēriņa, ne visa tā, ko pats un citi runājuši. Un pirms es tāds viņam neparādos, kāzu nebūs. Tāda ir mana bēda..."

„Kādi nieki!" iesaucās Kristīne Anlīze. „It kā viņam būtu jāprecas un nevis man! Es nemaz nevēlos, ka tu reibtu vēl no kā cita, kā vien..." te viņa mazliet aprāvās un nosarka, tad sparīgi turpināja. „Bet to tēvs būs izdomājis, vecā junkuŗa Krummenbacha sakūdīts, kas ir liels dzērājs un labprāt gribētu mani ieprecināt savam dēlam, kas nav labāks un kuŗa smieklu vien man jau pietiek... Tie skan it kā no kāda tukša skārda trauka, kas laikam ir viņa galva, jo retumis esmu dzirdējusi, ka viņš būtu izteicis vairāk par trim teikumiem, pie kam tie ir allaž vieni un tie paši, ko viņš iemācījies — vienu no sava vectēva, kad saka „oho", otru no tēva, kas skan „aha", un trešo — no mātes, kas ir pats garākais — „Wie schön!" Viņiem abiem ir nelabs prāts uz tevi un viņi cenšas tevi nomelnot, cik spēdami. Tā vienu laiku dzirdēja runājam, ka neesot īsti skaidrs, kā tonakt miris mans mīļais tēvocis, un vai tev neesot tik kāds sakars ar pašu tumsas ķēniņu. Piedodi, ka tev tādas nejēdzības atkārtoju, bet esmu sašutusi par viņu intrigām, kas radušās vienkārši aiz skaudības." Mazliet pietvīkusi un degošām acīm, kas padarīja viņu vēl skaistāku, viņa nolēca no krēsla atzveltņa un niknumā vīkstīja mazās dūrītes. Bet tad viņa nejauši paskatījās spogulī, un viņas dusmas pārgāja. Pavērusies pret Nebēdu ar visbrīnišķīgāko un viltīgāko smaidu, kāds vien jebkad matīts meitenes sejā, viņa bilda: „Un man tev vēl būtu jāmāca, kas darāms!? Reizēm taisni jābrīnās par gudrām galvām, bet — tādēļ jau arī esam pasaulē, lai tādus robus jūsu attapībā izlīdzinātu. Vai tad tu neproti mazliet izlikties? Kaut vai aizmiedzi pie galda, ja viņi tik ļoti to vēlas! Tas taču nemaz nevar būt tik grūti, pēc tam, kad tik daudzus pats esi redzējis tā darām..."

Nebēda sarauca pieri. „Tas gan nava nekas grūts, mīļā Kristīne Anlīze, bet man tomēr bail, ka viņi man lāgā neticēs. Un — ja noticēs, tad varbūt viņiem tas tā iepatiksies, ka man tas bieži būs jādara . . . Bet galvenais, es tiešām gribētu reiz baudīt dzērienu, kas pacilātu manu prātu un atbrīvotu no īstenības skavām . . . Ak!" viņš pietrūkās kājās un satraukts pārstaigāja istabu. „Kā es gribētu būt citiem līdzīgs, kaut vai tāds nelga kā jaunais junkurs Krummenbachs!"

Kristīne Anlīze pasmaidīja: „Tāds tu, paldies Dievam, nekad nevari kļūt. Bet — ja tev pašam ir tāda vēlēšanās: noreibt kā citi . . . tad es zinu gan, ar ko man vajadzēs aprunāties. Vecā Maruža zina visas lietas un vietas . . . Pacieties vēl kādu laiciņu, tad es tev gan pateikšu, kas darāms vai kur tāds vīns dabūjams, kas tev galvā kāptu."

„Par tādu dziru naudas nežēlotu, ne pateicīgu vārdu," Nebēda piemetināja, „jo tā būtu tikpat kā manas nelaimīgās dvēseles glābšana . . . Bet man ir bažas, ka tādas cerības izrādīsies veltas, kā tas līdz šim allaž bijis."

„Tici, mīļais, tici!" Un ar otru buču uz pieres Nebēda atstāja rātes kunga Sebastiāna Markoviusa namu.

V

. . . Ak spārnos celtais laiks,
cik gluda tava taka!
Nu ķaisos zudusi pat saldā
alus smaka.
Kas zin, kur draugi tie, kur
balo viņu kauli?
Tā stiprā paaudze nu skata
citu sauli.
Stāv ceļa putekļos kā senāk
viecie krogi,
Bet nespīd uguns tiem sirmā
stundā logi.
Tos miegā nobūris kāds ļauns
un skaudīgs burvis,
Vairs celiniekam nav kas
laipni atveŗ durvis.

(Jānis Medenis — Vecie krogi)

Vecos laikos ļaužu dzīvē bija mazāk steigas. Pamatīgi, zemu mūrēti krogi pacēlās visos krustceļos. Tur ceļinieki varēja labi apdomāt savas darāmās lietas, pirms doties tālāk; pie kam daža laba izrādījās nesteidzama, cita — pavisam atliekama. Daudz tādu lietu uzkrājās Sila krogū. Laiks ticis galā ar ļaudīm un viņu nenokārtotām darīšanām, ticis galā ir ar pašu Sila krogu. Tanī ierīkoja kalvi. Un, kur kādreiz škindēja jautro, nesteidzīgo ceļinieku kausi, tur klaudzēja veseri, jaunāku laiku straujos kumeļus apkaļot. Pirmajā pasaules karā kalvi ķēra dažas granātas. Pēc gadiem no mūru paliekām uzcēla mazāku celtni, pie kuras ierīkoja benzina uzpildītavu. Ceļi kļuva arvien gludāki, ļaudis steidzīgāki, taču — vai labāki un laimīgāki? Savas bēdas viņi ātrāk iznēsāja pa visiem ceļiem. Nebija vairs Sila krogus, kur tās atstāt, ne labā krodzinieka Ģiksta, kas zināja zāles pret visiem sirdsēstiem.

Viņa māti dēvēja burvi esam. Varbūt no tās viņš bija pārmantojis visādu zālīšu un saknīšu pazīšanu, kuras piejauca saviem dzērieniem, kas veldzēja izslāpušās rīkles un remdēja visādas bēdas. Viņa pagrabs bija allaž pilns noslēpumainu krūku un pudeļu, kuras attaisot, no katras izplūda savāds gars un dziedinošs spēks. Viesim tikai vajadzēja iečukstēt Ģikstam ausī, kas viņam par vainu, un krodzinieks gāja sameklēt piemērotu pudeli. Jo kaite bija neparastāka, jo ilgāk vilkās meklēšana, bet galā katrs dabūja kāroto.

(Turpinājums sekos)

Mīlestības stāsts

Viņdien ieraudzīju jaunavu, kas bija tik daiļa, ka mana sirds uzreiz sarāvās, kā saraujas nometnes komandants kad ierauga UNRRAs direktoru.

Sapratu, ka tā nu ir lielā mīlestība, kas nākusi pār mani.

Gāju savas mīlestības objektam klāt un teicu:

„Jaunkundz, piedodiet, bet jūs esat tik apburoša sieviete, ka par katru cenu gribu ar jums iepazīties."

Mans mīlestības objekts novīpsnāja un vēsi atteica:

„Piedodiet, kungs, jūsu valodas druvā ir daudz nezāļu. Es nevaru būt apburoša sieviete, bet gan tikai sieviete, kas apbur, ar mīksto ŗ, vai — ja gribat, varat arī teikt — apbūrēja sieviete. Bez tam „par katru cenu" ir ģermanisms, latvietis saka: katrā ziņā."

Iepazīties tomēr iepazināmies.

Bet no mīlestības nekas prātīgs neiznāca.

Es, piemēram, saku: „Jūsu debeszilās actiņas ir kā..."

Viņa pretim: „Manas acis nevar būt debeszilas, jāsaka: tik zilas acis kā debesis, vai, ja gribat, acis debesu zilumā.

Lūkoju ieskaidrot viņai, ka grūti prasīt, lai šādās reizēs sīki ievēroju gramatiķu likumus. Teicu: „Mīloša sirds neapdomā ko runā."

Viņa atkal: „Aplami. Atkal aplami. Nevar teikt mīloša sirds. Divdabjus ar galotni — ošs nevar darināt no pārejošiem darbības vārdiem."

„Bet tas nav pārejošs — es taisnojos. Es neesmu tāds kā citi. Kad es reiz mīlu, tad esmu uzticīgs. Mana mīlestība nav pārejoša, bet īsta."

Viņa līdzcietīgi smaidīja: „Pārejoši darbības vārdi ir tādi verbi, par kuriem var jautāt „ko darīt." Piemēram, ko skaldīt, ko runāt, ko darīt."

Es teicu: „Sveiki!"

Sapratu, ka mana mīlestība ir nelaimīga. Daiļa viņa bija, bet tomēr filoloģe.

Drošības pēc tomēr esmu nolēmis nekad vairs neteikt vārdu, kas beidzas ar — ošs, jo ej nu cilvēks ātrumā izšķir, kurš vārds ir pārejošs, kurš pāriedams un kurš pārgājējs.

Dipītis L.,

nelaimīgas mīlestības upuris

Jānis Stendzenieks,
Latvijas rekordists šķēpa mešanā

AIZBRAUCOT

VĒSTULE LATVIJAI NO ZĒDORFAS

Šodien pēdējo reizi lidināju šķēpu Vācijā, jo rīt no Zēdorfas dodos ceļā uz Angliju. Treniņā šodien veicās sevišķi labi: 5 reizes pārsniedzu 68 metrus un tālākais metiens bija 69,80 m. Tādēļ gribas domāt, ka Anglijā spēšu veikt arī 70 m tālumu. Protams, nākotne vēl gan ir neziņā, jo viss atkarāsies no tā, kādi tur būs darba un treniņu apstākļi. Pēc smaga darba sportā grūti sasniegt teicamus rezultātus. Pašreiz mazliet trūkst spēka un esmu arī krietni nokrities svarā. Pie labākas pārtikas viss atkal būs kārtībā.

Sākumā domāju, ka uz Angliju dosimies lielāks pulciņš vieglatlētu, bet nu jābrauc vienam, pašam sev tur laužot arī ceļu turpmākajai dzīvei. Ceru tomēr, ka pie labas veiksmes ar saviem rezultātiem varēšu vērst angļu uzmanību arī uz pārējiem latviešu sportistiem.

Aizbraucot gribu mīļi pateikties daudzajiem mūsu sporta labvēļiem Vācijā, kas tik uzmanīgi sekojuši manām sportista gaitām, un, kur varējuši, vienmēr palīdzējuši. Nevaru nepateikties Bavārijas apgabala latviešu komitejai, kas ar skaistu velti atcerējās mani nesenajā dzimumdienā. Priecājos, ka Vācijā man izdevās izaudzēt jaunu latviešu šķēpa metēju Mundrīti Riekstiņu, kas jau savā pirmajā startā sasniedza 30,42 m rezultātu. Lūdzu vecākos sportistus to paskubināt treniņos, jo šai jaunajai atlētei vēl vienmēr vajaga laba padoma.

Krietnas sekmes latviešu sportistiem, kas paliek Vācijā un uz redzēšanos kādreiz mūsu pašu zemītē!

Zēdorfā, 25. maijā

UZVAR LIELMEISTARS BOGOĻUBOVS, BET ENDZELĪNS 5. VIETĀ

„Kasseler Zeitung" starptautiskajā šacha turnīrā, ko vācu prese dēvē par Vācijas pēckaŗa ievērojamāko karaliskās spēles sarīkojumu, ļoti pārliecinoši uzvarēja lielmeistars Bogoļubovs, 9 partijās zaudējot tikai 1 punktu. Otrā vietā ierindojās Pauls Šmits 6,5 p., 3. Dr. Trēgers un Uncikers 5 p., 5. mūsu meistars Endzelīns, Nonenmachers un ukrainis prof. Dr. Bogatirčiks 4 p., 8. Heinrichs 3,5 p., 10. Niphauss un lietuvietis Tautvaišis 3 p.

Latvijas rekordiste pieccīņā Z. Ringenberga austriešu rīkotajās eksternās vieglatlētikas sacīkstēs Zalcburgā, aukstā un lietainā laikā, uzvarēja tāllēkšanā (4,80 m) un ieguva 3. v. šķēpa mešanā (24,20).

Haunštetenes DP nometnē Augsburgā baltiešu spēcīgākā basketbola vienība tagad ir latviešiem, kas uzvarēja igauņus 21—16 un lietuviešus 26—11. Latviešu vienībā spēlēja Geide, Resnais, Ivanovs, Mednieks, Reincholds un Plostnieks.

Vircburgas YMCAs futbolisti jaunās sezonas ievadījumā uzvarēja vācu vienību „Waldbüttelbrunn" 5—1. Uzvarētāju labākie spēlētāji bija G. Lazdiņš, Līdums, Pīckainis un Grasis. Vircburgiešu vārtus sargāja Hanavas viesis Strikers.

Pēdējās valstu sacīkstēs futbolā visas zaudētāju vienības netika tālāk par nulli: Anglija — Portugale 10—0 (Lisabonā), Skotija — Luksemburga 6—0 (Luksemburgā) un Francija — Holande 4—0 (Parīzē). Brīnišķīgi spēlēja angļi, pilnībā apliecinot britu futbola mākslas augstos sasniegumus.

Lieli plāni Ungārijā: nākamajos 3 gados Budapeštā paredzēts būvēt stadionu, kur būs vietas 60.000 skatītājiem. Bez tam provincē izbūvēs 160 sporta laukumus. Budapeštā vēl domāts iekārtot modernu peldbaseinu, kas būs atvērts visu gadu. Dažādās sporta nozarēs Ungārijā darbosies 88 ceļojoši treneri.

Riteņbraukšanas sacīkstēs Parize-Londona uzvarēja anglis Džordžs Flemings, pārspējot ievērojamākos franču reprezentantus. Sekojošā valstu sacīkstē riteņbraukšanā Francija pieveica Angliju 78—66.

Mēģina ierobežot komūnistu ietekmi

RĪCĪBA PRET KOMŪNISTU PARTIJĀM DAŽĀDĀS VALSTĪS

Ilggadīgais grieķu komūnistu partijas ģenerālsekretārs Zachariadess par publisko lietu ministra Zarvasa apmelošanu kādā avīžu rakstā sodīts, pašam klāt neesot, ar trim gadiem cietuma, pilsoņa tiesību atņemšanu uz trim gadiem un naudas sodu. Astoņi mēneši cietuma un naudas sods piespriests arī komūnistu laikraksta „Rizopastis" redaktoram Manosam. Savā rakstā Zachariadess bija apgalvojis, ka ministrs Zervass esot atbildīgs par agrākā lauksaimniecības ministra un komūnistu partijas centrālkomitejas locekļa Zevgosa noslepkavošanu. Zachariadess tagad slēpjoties Atēnās, raksta „New York Herald Tribune", tāpat vairākums izcilāko komūnistu partijas vadītāju darbojoties pagrīdē. Viss partijas aparāts jau sagatavojies nelegālai darbībai, ja realizētu pieprasījumu par komūnistu partijas slēgšanu. Šāds pieprasījums parlamentā jau bija iesniegts, bet tā apspriešanu 15. maijā nolēma atlikt. Ierosinājuma atlikšana, pēc „New York Herald Tribune" korespondenta Freidina domām, nozīmējot, ka tautas partijas vadītājam Caldarisam atkal izdevies noturēt savu stāvokli.

Rīcību pret komūnistiem apsver vai jau to sākušas arī vairākas citas valstis. Augškanādas provinces ministru prezidents Drjū pārmetis turienes komūnistiem un viņu domu biedriem, ka tie strādājot „padomju Kanādas" labā, un prasījis komūnistu partiju Kanādā atzīt par nelikumīgu.

Komūnistu partiju un vairākas tās ietekmē esošas organizācijas nupat slēdza arī Brazilijā. Pret šo rīcību gan dzirdama kritika arī nekomūnistu aprindās; vispirms tā nesaderoties ar demokratijas principiem, otrkārt, tā veicinājot komūnistu darbības attīstību nelegālā plāksnē. Partijai esot ap 600.000 biedru.

Arī ASV, kur sākta dažādu nelojālu elementu, to vidū arī komūnistu „tīrīšana" no valsts aparāta, kur daļēji ierobežotas arodbiedrību tiesības un notiek diskusijas par nepieciešamību ierobežot komūnistisko propagandu, bija ierosināts iet vēl tālāk un slēgt komūnistu partiju. Valdības aprindās ierosinājums tomēr uzņemts vēsi, jo domā, ka aizliegums radītu komūnistisku pagrīdi un tikai apgrūtinātu partijas darbības pārraudzīšanu.

Austrālijas parlamenta liberāļu deputāts un agrākais darba ministrs Holts pieprasījis radīt visu partiju parlamentāru izmeklēšanas komisiju Austrālijas komūnistu partijas aktīvitātes pārbaudīšanai. Komūnistu mēģinājums aizkavēt tālšāviņu raķešu izmēģinājumu lauka izbūvi Vidusaustrālijā liecinot par komūnistu partijas darba nelojālo, svešo un ļaunprātīgo raksturu. Komūnistu mēģinājumu Holts atzina par tikpat nopietnu lietu kā Kanādas spiegošanas prāvās atklātos sabotāžas aktus. Holts norādīja, ka komūnisti, kaut gan viņiem tikai viens pārstāvis Austrālijas parlamentā, arvien lielākā mērā ietekmējot tās politisko dzīvi. Šādu ietekmi viņi panākot iefiltrēšanās ceļā, iegūstot noteikšanu galvenajās — enerģijas apgādes un transporta arodbiedrībās.

Ministru prezidenta vietnieks un ārlietu ministrs Ivets Austrālijas strādnieku partijas sanāksmē izteicās, ka aiz būvstrādnieku arodbiedrību piedraudējuma boikotēt izmēģinājumu lauka izbūvi, bez šaubām, slēpjoties komūnistu ietekme. Nedrīkstot vairs ilgāk pieļaut komūnistu paņēmienu — izmantot arodbiedrības par līdzekli pret valdību. Šinī gadījumā runa esot ne vien par Austrālijas, bet visas britu imperijas drošības interesēm. Strādnieku partijas vadība paskaidroja, ka ir tādos pat uzskatos kā valdība un nolēmusi ierobežot komūnistu ietekmi arodbiedrībās. Komūnisti paši oficiāli noliedz jebkādu atbildību par piedraudēto boikotu. NYHT, DENA.

Brīdinājums mūsu jaunajiem peldētājiem

Tie nav zvejnieki, kas straujajā Donavā pie Donauvērtas jau vairākas dienas uzmanīgi vēro tīklus. Blakus pāris vīriem kā sastingusi upē raugās pusmūža sieviete. Viņa kļūst gaužgi nervoza, kad straume tīklos ienes smagu un nedzīvu cilvēka ķermeni. Taču tas nav viņas dēls, bet kāds cits noslīcis cilvēks. Un tā šie ļaudis krastā vēl vienmēr gaida 17 g. v. ukraiņu jaunieti, kas pazudis Donavā pie Dilingenas, jo cer, ka straume nelaimīgā peldētāja līķi aizpludinās līdz Donauvērtai. Māte taču vēlreiz grib redzēt savu vienīgo dēlu... Pēdējās pāris nedēļās Dilingenā noslīkuši 9 cilvēki, galvenokārt bērni un jaunieši, pie kam lielākos upuros Donava šoreiz prasījusi tieši no turienes lietuviešu un ukraiņu DP nometnes.

Katru gadu, kad saules tveice vilina ļauties peldēšanas priekiem, nav tomēr jāaizmirst, kādi draudi mūs sagaida, ja nespējam būt uzmanīgi, bet atļaujamies pārmērības un pārgalvības. Te savs vārds jāsaka vecākiem un audzinātājiem, taču arī labie padomi būs veltīgi, ja jaunajiem peldētājiem pašiem trūks apzinības un tie turpinās rotaļāšanos ar nāvi ūdenī. Ir nevietā pārlieka sacensānās, sevišķi vēl tad, ja peldēšanā nav iegaumēti pat pirmie baušļi. Nosodāma arī pārlieku ilgā uzturēšanās ūdenī. Te nelīdzēs arī kursi peldēšanas apmācībā un pirmajā palīdzībā slīkšanas gadījumos, kaut šādu kursu sarīkošana emigrācijā iespējama tikai nedaudzās nometnēs, jo ļoti maz ir peldēšanas speciālistu. Tagad, kad mūsu emigrācijas skolas darbojas arī vasarā, būtu jauki, ja fiziskās audzināšanas skolotāji saviem audzēkņiem rīkotu kopēji organizētu peldēšanos, reizē brīdinot no briesmām, kas var būt pārgalvības nežēlīga samaksa. Peldēt jau nu jāprot ikvienam jaunietim, bet tieši te vairāk kā jebkur citur jāievēro mērenība un uzmanība.

Varam jau daudz stāstīt un runāt, bet visi padomi paliks veltīgi, ja jaunieši paši labo vārdu vietā savos darbos vienmēr un vienmēr atbildēs ar gluži pretējo. Jāzina taču, ka mēs vēl ceram kādreiz peldēties Daugavā, Gaujā vai Ventā, kādēļ būsim uzmanīgi svešajos un nepazīstamajos ūdeņos, lai arī vasaras karstajās dienās tie ir visskaistākais vilinājums.

A. Šm.

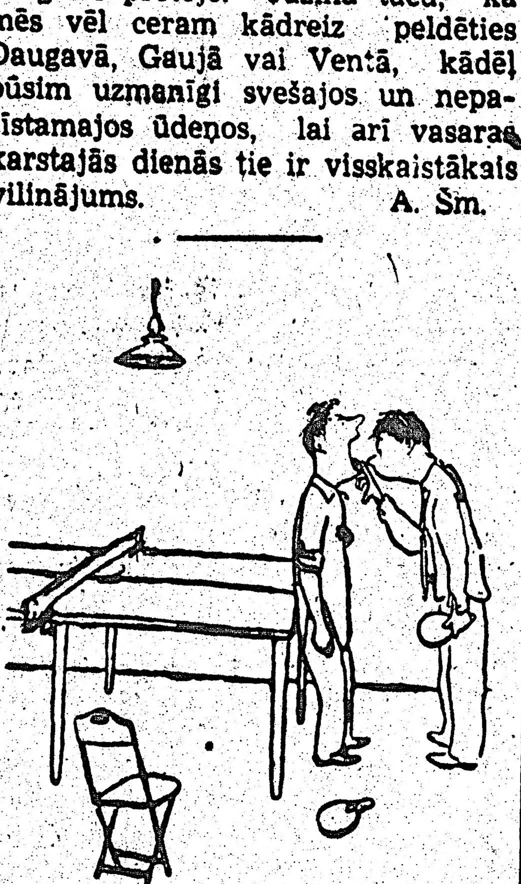

Kur palikusi bumbiņa?

„Post"

Lieta Nr. . . .

DAŽI MATERIĀLI DETEKTĪVROMĀNAM

Trīsdesmitdevītā gada rudenis. Pilsudska valsts sadragāta. Rietumi, savu patieso spēku vēl lāgā neapzinot, dzīvo vienās bailēs par rītdienu. Baltijas zemes jauž ap kaklu valgu, bet lepni spītē liktenim un sauc tām žurkām, kas pirmās bēg no grimstošā kuģa: „Kas brauc, lai brauc uz neatgriešanos!" Pasaule, mūsu pasaule, sāk savu bojā ejas ceļu.

Kā veca vilka kauciens aicinot ciltsbrāļus uzbrukt vientuļam ceļa gājējam, ir noskanējis Hitlera aicinājums un lielā steigā, taču apbrīnojamā organizētībā, kuģis pēc kuģa atstāj Rīgas Eksportostu. Un gluži tāpat kā citi, jūrā iziet arī kaŗam pelēki krāsotais „Sierra Cordoba". Ir sestdiena, un pirmdien tas jau būs Dancigā un tur krastā kāps jaunās Lielvācijas jaunākie pavalstnieki. Bet nē, kaut kas laikam samežģījies. Jau jūrā izgājis, kuģis griežas atpakaļ un locim par lielu pārsteigumu, noenkurojas Daugavgrīvā, pašā upes vidū. Lieta Nr. . . . ir ievadīta.

No šī notikuma nav pagājusi ne lāga stunda, kad kādam Latvijas iestādes vadītājam jāklausās skarbi vārdi, kas nāk no paša Vācijas sūtņa mutes:

„Esmu informēts, ka nezināmi ļaundari novietojuši „Sierra Cordoba" telpās degbumbu. Lai izvairītos no nelaimes, kuģis atgriezies ostā. Šādu atentātu pret repatriantiem nevar uzskatīt citādi kā par Vācijai naidīgu aktu, kas apdraud daudzu Vācijas pilsoņu dzīvības. Pret vainīgiem, es to prasu savas valdības vārdā, jāvēršas ar vislielāko sašutumu un bardzību. Tās attiecības, kas pastāv mūsu valstu starpā, prasa, lai jūsu rīcība būtu ātra un noteikta."

Tas skan kā draudi un šī rudens saspīlētajos apstākļos, kad uguns var izlēkt pat no cirvja kāta, tas ir sevišķi bīstami un nepatīkami. Bet ja notikumi smagi satrauc agrāk tik pašapzinīgo ārlietu ministrijas šefu, kas nervu stiprināšanai jau pārāk bieži sācis lietot narkozes, tad iekšlietu ministrs, savā pārliecībā turās daudz stingrāk. Visiem gadījumiem viņam ir viena recepte — kuŗa tiek pielietota visos gadījumos. Par jautājuma politisko pusi galvu nelauzīdams, viņš šīs zāles paraksta arī šoreiz.

Pāri pontona tiltam aizdrāž vesela vieglo auto karavāne. Priekšā Vācijas sūtnis. Tad mūsu policijas augstākie ierēdņi un prokurātūras pārstāvji. Voleros kungi atstāj mašīnas un kāpj uz velkoņa. Īss brauciens iešķērsām Daugavai, kam seko ļoti nepatīkamais ceļojums pa virvju kāpnēm no velkoņa uz lielā tvaikoņa klāju. Atbraucējus sagaida kuģa kapteinis:

„Kungi jau būs informēti. Ļoti nepatīkams gadījums. Vai kungi nebūtu tik laipni un nepārbaudītu dažus saiņus, kas mūsu drošības dienestam liekās aizdomīgi?"

„Jā, jā, protams," piekrīt drošības policijas šefs F. „Maza piesaudzība še tomēr nekaitēs. Vai kapteiņa kungam nebūs iebildumu, ja mēs izmantosim tuvākās kajītes vannu? Paldies! Piepildiet vannu līdz pusei ar ūdeni! Un tagad, lūdzu, aizdomīgos saiņus šurp!"

Sākās diezgan dīvaina procedūra. Vācu jūrnieki stiepj koferus un saiņus, latviešu policijas ierēdņi tos attaisa un gāž saturu vannā — ja tur būtu degbumba, tad lai vannas ūdenī tā apdzistu. Pirmajā sainī apm. 10 kg cukura, nākošā — apmēram tikpat daudz rīsu. Trešajā žāvētas desas, rozīnes un šokolāde. Ceturtā atkal cukurs utt. Vācu jūrnieki, saiņu nesēji, šo iznīcināšanas skatu nespēj izturēt, arī kapteinis vairs nerādās tuvumā un izmantojot viņa prombūtni, policijas kungi atļaujas izteikt vienu otru dziļdomīgu piezīmi. Bet visa šī spektakļa organizātors F. arvienu vēl nesaka ne vārda un viņa šķietami vienaldzīgajā sejā nav redzams ne vaibsts, no kā varētu spriest par viņa noskaņojumu. Tikai tad, kad vanna ar dažādiem gārdumiem jau pilna līdz malām, viņš mazliet parāda kārtis.

„Kungi, pietiks, izbeigsim šo ākstīšanos. Tik un tā viņi aiz skopuma vien mums drīz pārtrauks piegādi. Iesim pie kapteiņa."

Kapteiņa salonā notiek lielāka apspriede. Piedalās latviešu ierēdņi, sūtnis, kapteinis un vēl divi vācu kungi. Nav vajadzīga sevišķa asprātība, lai saprastu, ka tie abi reprezentē pašu Himleru un ka viņu dienesta apliecības ir parakstījis Gestapo priekšnieks.

F. runā. Viņš runā noteikti un pavēloši, it kā jau iepriekš noraidot visus varbūtējos iebildumus: „Mūsu līdzšinējie meklējumi nav sekmējušies. Saiņos, kuŗus mums uzrādīja kuģa drošības dienests un kuŗus mēs atvērām, ievērojot kuģa drošības intereses, degķermeņu nebija. Man uzlikta atbildība par rīkotā atentāta novēršanu un vainīgo notveršanu, tāpēc es atzīstu, ka meklēšana jāturpina citos apstākļos un ar citiem paņēmieniem. Kuģim jāatgriežas Rīgā. Visiem pasažieriem jāizkāpj, bet bagāža jāatstāj uz kuģa. Tad latviešu policijas un muitas ierēdņi kuģi rūpīgi pārmeklēs. Kuģa drošības dienesta locekļi šajā akcijā var asistēt."

F. rīkojums ir tik negaidīts, ka pārējie apspriedes dalībnieki apjūk. Kapteinis skatās uz tiem diviem, tie uz sūtni, bet tā kā viņu starpā diskrētāka sazināšanās nav iespējama, nav arī neviena, kas pret rīkojumu atklāti uzstātos. Kuģis pagriežas atpakaļ uz Rīgu un plkst. 19 pietauvojas Eksportostā. Divi stundas vēlāk repatrianti ir kuģi atstājuši un latviešu policistu vads ar muitas ierēdņu grupu sāk kuģa pārmeklēšanu. Ir iemesls spriest, ka vismaz daži no tiem jau saņēmuši F. speciālas instrukcijas un paslepšus ieskatās tur, kur kuģa kapteinis to nemaz nevēlētos.

•

Inspektors S. uzvelk mēteli, paņem puķu buķeti un . . , sadzirdis telefona zvanu, ieiet no priekšnama atpakaļ dzīvoklī. Mirkli vēlāk viņš nikni nomet klausuli, vēl niknāk ietriec puķu buķeti kaktā un kā dzelts izskrien uz ielas, lai pirmam taksītim, kas vien gadītos, liktu lielākā ātrumā joņot uz savu dienesta vietu.

Drošības policijas šefam F. nepaliek nepamanīts, ka citādi dzīves priecīgais un enerģiskais S. nav omā. Sevišķā rūpība, ar kādu S. frizējies un tērpies, norāda virzienu, kuŗā meklējami S. sapīkuma iemesli un F. tūdaļ uzliek vainai plāksteri:

„S. kungs", viņš lēni stiepj vārdus, „jūsu konflikts ar prokurōru ir zināms jau pašā augšā. Un kaut arī taisnība ir jūsu pusē, jūsu pozīcija nebūt nav droša. Es tomēr jūsu zaudēto spēli varu pārvērst uzvarā. Jūs vakar bijāt uz kuģa. Ko jūs par visu šo „Sierra Cordoba" lietu domājiet?"

S. vēl arvien sirdās par pajukušiem personīgiem plāniem un ērcīgi atbild: „Tur nu nav ko galvu lauzīt. Policisti ir izmeklējuši kuģi rūpīgāk kā jauns ārsts pacienti un protams, nekas aizdomīgs nav atrasts. Kāds vācu partijas biedrs būs vakarā pārlieku iedzēris un degbumbu nosapņojis." F.: „Bet ja nu es jums šo degbumbu parādītu?" Inspektors ir tā pārsteigts, ka nevilšus nolaiza lūpas. Pāris mirkļus par savu vārdu efektu patīksminājies, F. turpina:

„Pie manis nupat bija Vācijas sūtnis. Nekas, interesants kungs. Un pats galvenais, arī viņa stāsts nebija zemē metams. Ekselence man valsirdīgi atzinās, ka viņi mūs vakar esot mazliet krāpuši un proti — kuģa drošības locekļi jau vakar plkst. 9 kādā pārtikas sainī degbumbu atraduši. Mūsu meklēšanas darbs bijis vajadzīgs tam gadījumam, ja kuģī būtu bijusi paslēpta vēl kāda cita bumba. Savukārt, par atrasto bumbu viņi mums neesot stāstījuši tāpēc, ka paši iepriekš gribējuši pārbaudīt tās iedarbību. Šorīt agri vācu sūtniecības darbnieki izbraukuši cu sūtniecības darbinieki izbraukuši celma un ar pistolēm sašāvuši. Degbumba uzliesmojusi ar ievērojamu spēku. Tas, pēc sūtņa domām, esot pietiekams pierādījums, ka pret repatriantu dzīvībām rīkotais atentāts bijis augstākā mērā bīstams. Te tad nu ir tās elles mašīnas atliekas, ko sūtnis man atnesa kā lietišķo pierādījumu."

(Turpinājums sekos)

„LATVIJAS" ABONEMENTS,

pasūtinot laikrakstu pa atsevišķiem eksemplāriem (līdz 3 eks.), maksā RM 5.— mēnesī; pasūtinot kollektīvi vairāk par 3 eksemplāriem — RM 4.— mēnesī par eksemplāru. Sludinājumu maksa: RM 2.— par vienslejīgu iespiedrindu vai tai atbilstošu telpu; piederīgo m[illegible]šanas sludinājumi līdz 4 rind[illegible] RM 4.—, garāki par 4 rind[illegible] parastā tarifa.

Abonementu pieteikumi, sludinājumi, naudas pārvedumi un korespondence adresējama „Latvija", (13b) Günzburg/D., Bürgermeister - Landmann-Platz 7.

Sludinājumi

Ernesta Brastiņa fonds izdevis 2. izd. **E. Brastiņa** „**CEROKSLI**" (Dievturības katechismu) rotātora technikā. To vispirms saņems fonda biedri un Dievturu sadraudzē reģistrētie. Cena fonda biedriem un reģistr. dievturiem RM 15.—, pārējiem RM 20.—. Pasūtinājumi un nauda adresējami **Dž. Birzgalei:** (20a) Hohnsen üb. Hameln, Haus Nr. 27. 204

Daži dīzeļa motoristi, mechaniķi, smago ceļa mašīnu vadītāji un labi **tulki** (angļu val.) var pieteikties latviešu būvrotā. Adr.: (21) Frankfurt/M., Capt. **A. V. Lauva**, Postfach 2120. 120.

Kristapu Helmutu meklē māsa ASV. L. ziņot **A. Gaspersonam:** (21) Serkendorf üb. Staffolstein. 205

Vajadzīga **KANTORISTE**, vismaz vācu valodas pratēja. Of. ar īsu biogr. šī laikr. kant. „Q. S." 199

JĀNI BRŪMEĻA kungs! Jūs meklē **Alfrēds Sīmanis.** Atsaukties uz adresi kapt. **Dž. Nīmands:** (24) Flensburg, DP Navigational School. 206

Bij. gaisasp. izp. **Dzintaru Popi,** Rīgas vidussk., meklē krustmāte Zviedrijā. Lūdzu rakstīt **Latv. Sark. Kr.:** (14a) Esslingen a/N., Uhland Str. 7. 177

Jāni Laimonu Grosbergu, dz. 1925. g., bij. Rīgas angļu ģimn. audz., meklē māte **Maija Grosberga:** (14a) Stuttgart, Geroksruhe Engenchornweg 21, b/Holoch. 172

Biruta Klajuma no Ventspils meklē radus un draugus. Rakstīt: Kungsgatau 4 I, Upsal, Sverige (Schweden). 173

Valdemāru Alksni no Rīgas un paziņas meklē **Erenfrīds Dekerts:** Frankfurt/M, Klaus Grothstr. 16. 203

Par **Vairu Grauzi** no Annenieku Kalngigariem lūdzu ziņot **Herbertam Siliņam:** Esslingen, Beceleare Kaserne, B. 3—29. 187

Manā apgādā ir iznākuši:

1) māksl. **Annas Dārziņas**

TAUTAS TĒRPI (krāsās)

1. sērija: (Alsunga, Nīca, Bārta, Kuldīga, Krustpils, Abrene) pastkaršu formatā.

Komplekta cena R M 5.—.

Pēc apm. 3 mēn. sekos 2. sērija (6 novadi) par līdzīgu cenu.

2) **Skatu albums**

LATVIJA (106 attēli)

2. pārlab. un papild. izdevums ar tekstiem latv., angļu un vācu val., uz pirmklasīga dobspiedes papīra. Cenas: RM 10,80, RM 14.— un RM 20.— (glīti cietos vākos iesiets).

3) **100 DAŽĀDU LATVIJAS SKATU**

pastkaršu uc lielumā, no 30 fen. līdz RM 1,50 gab. (22×29 cm)
Pasūtinājumus pieņem izd. **Jānis Liepiņš:** (14a) Esslingen, Plochinger Str. 17.